

LÁSKA SMRTÍ NEKONČÍ

Životopis Matky Vojtěchy Hasmandové, SCB

sestavily řeholní sestry

*Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromej-
ského (Sorores Caroli Borromei)*

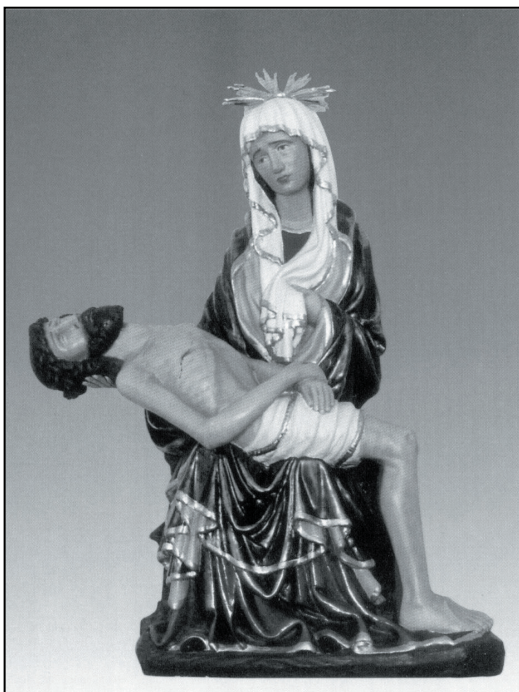
PALADIUM BOROMEJEK

Pozn: Kvůli vztahu k lidské bolesti projevovala už od svého vzniku mladá společnost Milosrdných sester sv. Karla boromejského hlubokou úctu k Matce Boží Bolestné.

Líbezná gotická polychromovaná socha Bolestné Matky Boží, umělecké řezbářské dílo z hruškového dřeva ze 14. století, je dnes paladiem Boromejek v našich zemích.

Do těžkých, téměř beznadějných začátků, které prožívalo šest prvních boromejek po příchodu do Prahy, jim zasvitla hvězda naděje, když ve svém středu s radostí uvítaly tuto milostnou sochu – Pietu. Matka Bolestná, s tělem Kristovým na klíně, drží v levé ruce bílý závoj, kterým je ovinuta její hlava. Pravá ruka pak podepírá Spasitelovu hlavu.

Sestry boromejky v našich zemích ji získaly i s oltářem od pražského arcibiskupa Ondřeje hraběte Ankwitsche pro svou provizorní kapli, dokud nebude dobudována ústavní kaple svatého Rafaela u nevidomých. Byl to totiž původně oltář, které s sebou vzaly do vyhnanství sestry benediktinky od svatého Jiří na Praž-

ském hradě, když byl za Josefa II. zrušen jejich staroslavný klášter založený ctihodnou Mladou – první klášter v našich zemích.

Kolem tohoto oltáře se sochou Matky Boží Bolestné se shromažďovaly benediktinky určené k postupnému vymření, které byly ubytovány v měšťanském domě na Malé Straně. SMrt, jež kosila jednu po druhé, zasáhla nakonec i poslední z nich. Pak byla milostná socha vrácena do kostela svatého Jiří a odtud se po příchodu sester boromejek dostala do Klárova ústavu nevidomých.

Před úctyhodnou staroslavnou Pietou začala pomalu vzkvétat nová ratolest, přesazená do Prahy z nancyjské kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského. Právě před ní konaly sestry své povinné denní modlitby, zde volávaly vroucně o pomoc a útěchu ve svých nesnázích, jak to dříve dělávaly ctihodné benediktinky. Důvěrná modlitba před milostnou sochou vždy oživila už už klesající odvahu, takže sestry pak začaly znovu pohlížet s nadějí do budoucnosti. Uvědomovaly si vznešený cíl, o který usilovaly, braly denně na sebe znovu svůj kříž s odhodláním jej nést, pokud se tak Bohu zalíbí, aby si oběťmi vyprosily vzrůst své drahé kongregace.

A jejich modlitba byla vyslyšena a nebezpečí zániku, které zpočátku kongregaci ohrožovalo, bylo zažehnáno. Zatím byla dokončena kaple svatého Rafaela a tím se rušila provizorní kaple sester. Jen nerady a s lítostí se sestry loučily s milostnou sochou.

Po navrácení do kostela svatého Jiří byla tato socha Matky Boží přechovávána na kůru v kapli svaté Anny,

kde jí v uzavřeném a vlhkém prostředí hrozilo zničení červotočem.

V roce 1859 ji daroval kardinál Bedřich Schwarzenberg kongregaci boromejek, která ji s radostí a s vděčností přijala a pokládala se za šťastnou, že smí tento vzácný klenot zachránit. S velikou úctou a láskou přechovávala vrácenou Pietu v krásné zasklené skříní na oltáři v exerciční místnosti až do roku 1950. V tíživých dobách těchto let pak sestry přenesly vzácnou sochu do chóru. Chtěly ji totiž mít ve svém středu, toužily ji mít nablíz-

ku. Tušily, že jejich budoucnost je nejistá a že jim hrozí ztráta drahého domova, mateřince Pod Petřínem. U Bolesné Matky hledaly posilu a útěchu a doporučely se do její ochrany.

Přišel svátek Nanebevzetí Panny Marie v roce 1952. Toho dne sestry nuceně opouštěly mateřinec a byly rozvezeny na různá místa. Odcházely s útěchou, že v mateřinském kostele budou i nadále konány bohoslužby.

Milostná socha Matky Boží Bolestné byla svěřena do soukromého opatrování.

Po deseti letech byl však kostel zrušen a jeho inventář

rozdělen hlavně mezi administrátory potřebných kostelů. Naše kongregace žádala o milostný obraz Matky dobré rady a o májovou sochu Panny Marie.

Po jedenáctiletém odloučení se vrátila ze soukromí i naše drahá Pieta dne 10. října 1963. Sestry na Hradišti ji přivítaly s láskou a nadšením jako svou Matku, záštitu a ochránkyni.

Tato památná socha byla odborně ošetřena, vyleštěna a umístěna v domácí kapli. Při svě-

*Dnešní klášter křížovníků
ve Znojmě - Hradišti*

cení pokoncilně upravené kaple se Matka Boží Boelstná stala její titulární patronkou. S obnovenou horlivostí, zesílenou důvěrou a láskou se boromejky nyní obrací k naší Bolestné Matce, aby nás i nadále chránila, utěšovala, pomáhala nám, odvracela od nás zlo a vyprošovala všem členkám kongregace pravou a hlubokou obnovu, jak to žádá II. vatikánský koncil.

Maria, zůstaň naší Matkou!

PŘEDMLUVA

Tato knížka, původně napsána jako nekrolog, vyšla v prvním roce po smrti Matky Vojtěchy a byla opakovaně vydávána. Jejím autorem je Matka Inviolata Krupková, která byla její dlouhodobou spolupracovnicí a po ní nástupkyní v úřadu generální představené Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského v naší zemi.

Brzy přicházely zprávy o vyslyšení na přímluvu Matky Vojtěchy a začala se šířit pověst o její svatosti.

Diecézní brněnský biskup, Mons. Vojtěch Cikrle, požádal v Římě Kongregaci pro svatořečení, aby mohl zahájit diecézní proces blahorečení. Po kladné odpovědi, přísluší Matce Vojtěše titul Boží Služebnice.

V diecézním procesu, který trval osm roků, bylo vylechnuto na padesát očitých svědků a byl shromážděn příslušný materiál. Koncem září 2004 byla celá dokumentace přivezena do Říma, kde na téže Kongregaci pokračuje římská fáze procesu. Tam postulátor se svojí spolupracovnicí pod vedením relátora vypracovali „Pozici o životě, ctnostech a pověsti svatosti Boží Služebnice Matky Vojtěchy Hasmandové“. Celá práce byla vy-

Matka Vojtěcha v roce 1987

tištěna a odevzdána pro studium odborníků – teologů k dekretu Svatého otce o heroicitě ctností.

Zbývá tedy modlit se o mimořádný Boží zásah na přímlovu Boží Služebnice, to znamená nevysvětlitelné uzdravení za současného stavu lékařské vědy. Ať tato knížka, kde i ona sama píše o svém dětství a povolání seznámí čtenáře s jejím životem, cestou ke svatosti a je povzbuzením i pro druhé.

Mons. ThDr. Josef Laštovica, postulátor

ŽIVOTOPISNÝ NÁSTIN

V době, kdy vzniká tento životopisný nástin Matky Marie Vojtěchy Hasmandové, generální představené Milosrdných sester svatého Karla Boromejského se sídlem ve Znojmě-Hradišti, má její Kongregace (jako součást Federace sedmi boromejských generalátů) na území Čech a Moravy 360 sester, které žijí zčásti v takzvaných Charitních domovech pro řeholnice, zčásti pracují v péči o přestárlé v Domovech důchodců a v ústavech sociální péče a zčásti se podílejí na službě nemocným na různých zdravotnických pracovištích.

Materiál vzpomínek, korespondence a kondolencí je bohatý – ještě bohatší jsou však duchovní stopy, které zanechala její mimořádná osobnost skoro v každém, kdo se s ní setkal doma i za hranicemi.

Kongregace boromejek jí vděčí za nový dech života, za probuzení smyslu pro pokoncilní ideály a za vlití nové mízy ducha do kmene i do nově rašících větví.

Skoro od dětství lze vystopovat její zvláštní osobnost, která se rozvíjí věrně a vytrvale mimořádným

spolupůsobením s každou novou milostí. Neděje se to vždy se spontánní lehkostí přirozeně i nadpřirozeně vybaveného charakteru, ale často tuhým vnitřním zápasem. Líbezná postava svěží řádové učitelky a ošetřovatelky nemocných se mění v křehkou a zároveň nezlomnou vězenkyni, která po osmi letech nesvobody opouští s úsměvem pardubickou věznici, obléká znovu řádové roucho, pracuje neúnavně dál a končí svou životní pouť po necelých osmnácti letech služby generální představené na lůžku bolesti uprostřed milujících sester svého řádového společenství.

Dej Bůh, aby se její řeholní rodině dostalo milosti rozmnožit zástupy svatých touto svou sestrou, matkou, snoubenkou Věčného Krále – Antonií Marií Vojtěchou Hasmandovou.

To nám dej na přímlovu Neposkvrněného Srdce Mariina milosrdný Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen.

Ve Znojmě-Hradišti dne 21. ledna 1989

„Viděly jsme srdce

strávené láskou

po celý život

ztracené v lásce

k Bohu a bližnímu.

Svítilo jako plamen“.

DĚTSTVÍ TONEČKY HASMANDOVÉ

Blízko Velehradu, asi hodinu pěší chůze se rozkládá vesnice Huštěnovice – rodiště Matky Vojtěchy Hasmandové. Dosud zde stojí rodinný domek čp. 49, který již vícekrát změnil majitele, avšak v době, které se týká naše vyprávění, patřil panu Martinu Hasmandovi, rolníku z Huštěnovic, a jeho manželce Magdaléně, rozené Veselé z Huštěnovic.

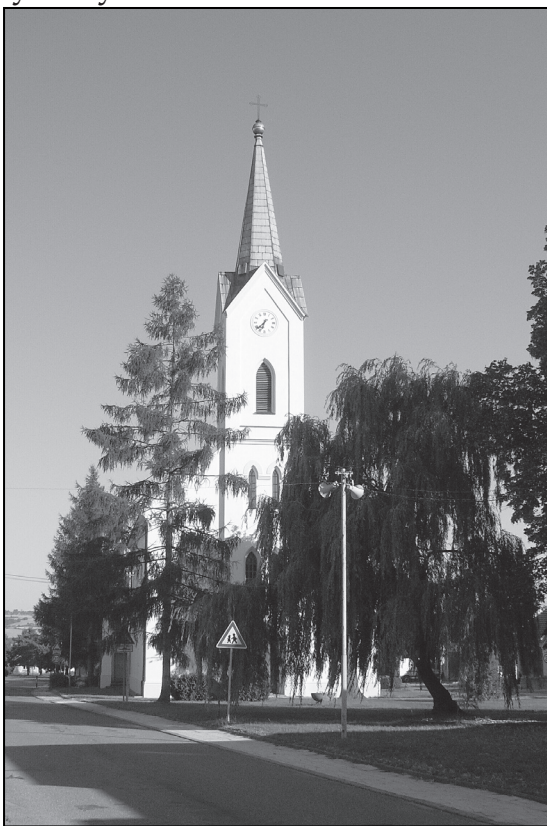

Letecký snímek obce Huštěnovice

Když nesli ke křtu svého synka, psalo se právě datum 4. května 1854 a snad právě tato okolnost rozhodla o jménu jednodenního nemluvňátka, pokřtěného na jméno svétce toho dne – svatého Floriána.

Když malý „Floriš“, jak mu říkali doma i ve vsi, vyrostl, pomáhal otci při hospodářství a v řeznickém obchodě. Vyspěl ve zdatného muže. Let mu přibývalo a na ženění ani pomyšlení. Jeho rodina hleděla s obavami na Floriše, který překročil čtyřicítku a nemohl najít smysl svého života. Mnoho se za něho namodlila maminka Magdaléna. Mnoho se mu nadomlouvaly jeho sestry, až mu konečně samy vybraly nevěstu – Rózičku Chrástkovou, dvacetiletou dívčinu – nejmladší dceru pekaře Jana Chrástka v Huštěnovicích.

Rózinka byla zbožná dívka, která neměla smysl pro zábavy, spíše vyklekávala v kostele a svěřovala Bohu tajnou touhu svého dívčího srdce – zasvětit se Pánu v klášteře. U Chrástků však byl obchod se smíšeným zbožím, kde vládla maminka, a pekárna, kde „strýček Chrástek“ – jak se tehdy říkávalo na

Farní kostel v Huštěnovicích

vesnici – pékával do zlatova chléb lidem, kteří neměli doma pec a prodával také chřupavé rohlíky. Rózinka,

nejmladší z dětí, měla od rána do večera plné ruce práce. A pustit dívku o kláštera – na to tehdy nebylo u Chrástků ani pomyšlení. Když pak přišla nabídka od Hasmandů, podlehla dívka dobře míněným radám svých rodičů

Huštěnovický kostel, kde byla Tonečka pokřtěna a kde vyrůstala

a vložila svou ruku do mozolnaté dlaně Floriána Hasmandy. Když si ji pak Florián odváděl dne 6. listopadu 1901 od oltáře jako svou manželku, mělo její mladé srdce jednu horoucí prosbu – aby Bůh povolal do kláštera alespoň jedno z jejích dětí. Tehdy ještě nemohla ani tušit, že její prosba bude po letech trojnásobně vyslyšena.

Uplynulo plných devatenáct roků, když u Hasmandů zaplakalo osmé nemluvňátko. Tehdy

rostly už tři dcerky – Fanyňka, Anička a Tonečka – pro život v klášteře. A právě v tomto roce (1920) dožrála na kolébkou nejmladšího Vojtínka zbožná duše maminky Hasmandové. Chlapeček se narodil předčasně a poporodní sepse maminky vzplála s celou prudkostí. Tehdy

nebyly účinné léky. Tatínek Hasmanda přiváděl k lůžku své manželky jednoho lékaře za druhým v zoufalé snaze zachránit milovanou manželku a milující matku sedmi dětem.

Nejstarší Mařence bylo tehdy sedmnáct let, chlapci Gustovi šestnáct, jedno batolátko zemřelo maličké, za

Proní svatě přijímání

ním následovala čtrnáctiletá Tynuška a dvanáctiletá Fanyňka. Dvěma nejmladším – Aničce a Tonečce – bylo osm a šest let.

Když opět měl jednou přijít pan doktor k lůžku nemocné paní Hasmandové, poslali Aničku s Tonečkou si hrát na dvůr, aby nerušily výkon lékaře. V tísnivé atmosféře si nikdo nepovšiml, že obě malé se schovaly pod kůlnu a tiše si hrály za žebřinovým vozem.

Lékař ukončil návštěvu a tatínek jej doprovázel na nádraží. Když se vracel, byl celý zlomený. V duši mu zněla strašná věta: „Pane Hasmanda, u nikoho nevolej-

te, Vaší manželce už není pomoci“. Jaká to byla zdrcující slova pro tohoto muže, který si po devatenáct let vážil své zbožné, ušlechtilé paní! V návalu bolesti se opřel o žebříňák pod kůlnou a hlasitě se rozplakal.

Něco takového jeho dvě malé dcerky, hrající si v koutku kolny, ještě nezažily. Tatínek pláče... Nechápaly ve své dětské mysli, co se to děje. Vylezly ze své skrýše a s údivem hleděly na plačícího tatínka. Ten otřel oči a řekl: „Děti, modlete se, maminka vám umírá...“.

To byl povel pro dvě dětská srdéčka. Jak to jen udělat, aby nás Pán Bůh slyšel? Starší Anička si hned věděla rady. Vylezla na vrata, aby byla blíž nebi. Myslela si, že tak ji dobrý Bůh snáze uslyší. Tonečka to bylo málo. Zdálo se jí, že musí ještě výš – a vyšplhala se až do štítu staré kůlny, kde poklekla do vikýře, aby byla Pánu Bohu a nebi co nejbliž! Byl to dětský kousek – a přece již příznačný pro Tonečku: jen výš, jen ještě výš – a pro Pána Boha nebude znát únavy ani námahy, jak to po celý život bude dosvědčovat.

Když dvanáctiletá Fanyňka šla přes dvůr, otáčela hlavou, odkud to jen zní dva dětské hlásky, volající k nebi „Otče náš...!“. „Děti, kam jste to vlezly, ještě spadnete, pojďte honem dolů!“ Fanyňka neměla smysl pro nadšení dvou malých sestřiček, které chtěly být vysoko – až u samého nebe! A přece všechny tři – Fanyňka, Anička a Tonečka – se skutečně pustily odvážně k Bohu blíž v řeholním životě jako sestra Marie Simeona, sestra Marie Emilie a sestra Marie Vojtěcha v Kongregaci Milosrdných sester svatého Karla Boromejského. To už maminka viděla z věčnosti...

Maminka zaplatila za Vojtíškův život svým životem a Pán převzal do svých božských rukou starost o její děti. Mařenka se provdala k Vojtěškům do Huštěnovic a Fanyňka si chystala výbavu do kláštera ve Frýdlantě nad Ostravicí. Ostatní děti vyrůstaly s tatínkem, kterého milovaly nesmírnou láskou.

Nejmladšího Vojtínka – ono nedonošené nemluvňátko – si odnesla tetička Chrátková ze Sušic, manželka bratra zemřelé maminky, aby ho odchovala společně se svými pěti dětmi. Když chlapeček začal běhat, vrátila ho Hasmandovým, neboť jeho dospívající sestry si už věděly s Vojtínkem rady. Tetička ze Sušice nebyla jediná, která v nejlepší vůli chtěla ulevit osiřelé rodině.

Také Tonečka přišla na řadu a druhá tetička Chrátková z Moravičan zatoužila přivést Tonečku své dcerce jako kamarádku, neboť Liduška byla ve stejném věku. Po dlouhých dohadech tatínek s bolestí vypravil Tonečku „do světa“. Když maličká dojela do nové domácnosti a prohlédla si hračky své sestřenky Lidušky, prohlásila: „Tak já už bych šla dom...“ Když dítě zjistilo, že se nemůže vrátit domů k tatínkovi, dalo se do usedavého pláče. Tonečka po tři dny přesvědčovala šlechetnou tetičku, že kromě tatínka jí nic neutěší. Plakala a plakala, přestala jíst a nebylo jiné pomoci, než ji vrátit domů. Také tatínek tesknil. Jednoho večera se rozletěly dveře a Tonečka nehledíc vpravo ani vlevo, vletěla tatínkovi do náruče. „Tatinečku, tak já už su tu...“ hlásilo šťastné dítě. Od té doby bylo pravidelným vyznáním lásky tatínkovi její ujištění: „Tatinku, já bych bez Vás umřela.“

Dne 1. září 1920 putovala Tonečka se svou starší sestrou Aničkou do školy v Huštěnovicích. U Hasmandů bylo zvykem, že děti šly napřed do kostela na mši svatou a potom teprve do školy. Hasmandovy dcerky šly pěkně nastrojené v kroji, jak bylo tehdy zvykem, jako by je vypravila nejpečlivější maminka. Tu věrně zastávala nejstarší Mařenka, provdaná Vojtěšková, která se vzorně starala o všechny své mladší sourozence.

Láska a čas hojily ránu v duši nejmladších, zasazenou smrtí drahé maminky. I po mamčině smrti se u Hasmandů zachovávaly všechny zbožné zvyky. V postní době se celá rodina shromažďovala večer k modlitbě svatého růžence, který se všichni modlivali, vkleče na podlaze. Kolínka bolela a tlačila, ale nikdo ani nemukal. Při modlitbě byla „černá hodinka“. Až řekl ta-

*Tonečka na návštěvě otce
u rodného statku*

tínek poslední „Amen“ po večerní modlitbě, teprve pak se rozsvítilo. Všichni zachovávali tento posvátný rodinný zvyk. Ani kamarád, dospělý chlapec, který přišel za Gustou, se neodvážil modlitbu rušit a dojatě stál stranou, až pan Hasmanda ukončil a rozsvítil.

Tatínek byl moudrý hospodář a dobrý vychovatel. Když jednou malá Tonečka tvrdila, že nemůže jíst rajskou omáčku,

poněvadž je jí po ní špatně, tatínek povytáhl obočí a klidně se otázal: „Tak tobě je, Tonečko, po rajské

omáčce špatně?“. Na horlivé přikyvování klidně odvětil: „Tak ji tedy nejez“.

Jednou přišla Tonečka ze školy celá hladová. Na stole byl papírek se vzkazem: „Jídlo máš v troubě!“. Tonečka vytáhla kastrůlky z trouby a nastojte – rajská omáčka! A jak voněla! „No, vezmu si trochu,“ pomyslela si – ale omáčka byla tak dobrá! K troše přibýlo ještě trochu – a bylo po omáčce. Večer se tatínek nenápadně ptá: „Tonečko, není ti špatně?“. „Není, tatínku“. A dětský rozmar byl napraven.

Čas utíkal. Tonečka ve škole prospívala. Také huštěnovický pan farář Jakub Hudeček chválil pilné a učenlivé dítě. Nastal čas k přípravě na první svaté přijímání. Tonečka neměla času nazbyt. Ze školy domů, z domova k Mařence opatrovat její malé holčičky a zase domů. Tonečka věnovala svým malým neteřím dospělou péči a tak nějak splácela své nejstarší sestře lásku, kterou od ní dostávala na místě zemřelé maminky.

*Tonečka po svatém biřmování
v lidovém kroji*

Nastal šťastný den 12. květen roku 1923 (nebo roku 1924: to nemůžeme s určitostí zjistit – pozn. pisatele). Na dvoře u Hasmandů se rozvoněly velké košaté koruny bílého šeríku, které jako nádherné kytice zdobily jejich domek. Svátostný Spasitel sestoupil poprvé do připraveného srdce malé Tonečky – a zaplavil je nesmírným štěstím.

Když Tonečka přišla domů z kostela, už jí nebylo. Ztratila se. Kde je Tonečka? Byl čas k obědu. Tonečku našli v koruně rozkvetlého šeríku, v té krásné vonné kytici, kde jí bylo tak dobře s milým Pánem Ježíšem. Jen velmi nerada slezla dolů. Nikdo ji nekáral, všichni tušili vnitřní štěstí tohoto dítěte.

Svaté biřmování bylo Tonečce uděleno v Babicích dne 31. května 1926. V její duši nabírala víra dospělejší formu než běžně v jejím věku. Duch svatý vtiskl svou pečeť do její čisté a vnímavé duše a vybavil ji dary, které bude později potřebovat.

ČEKATELKA ROMANKA

Starostlivé oko tatínka Hasmandy pozorně spočívalo na předčasně vyspívajícím děvčátku, milované Tonečce. Ve své třídě na obecné škole neměla kamarádku. Vždycky ji nacházela mezi staršími. Když začala chodit do katolického spolku Orel jako dítě v osmém roce života (jak o tom sama podrobně píše ve svém příspěvku k nekrologu, který se našel v jejích dokumentech), našla věrnou kamarádku v samotné cvičitelce, slečně An-

*Tonečka v lidovém kroji s neteřemi
před odchodem do Kongregace boromejek*

tonii Habáňové, která byla nejméně o deset let starší. Jak sama doznává, hluboké přátelství s touto šlechetnou mladou dívkou bylo pro mnohé i pro samotného tatínka nepochopitelné. Tatínek dokonce zakázal Tonečce chodit pravidelně k Habáňům, „že Tonečka slečnu zdržuje“. Tonečka poslechla s velkým smutkem v duši. Po

čase slečna sama prosila tatínka Hasmandu, aby pustil svou malou dcerku k nim. Když tatínek jednoho dne oznámil Tonečce, že zase smí chodit k Habáňům, Tonečka vyskočila, chytila tatínka kolem krku, zatočila se s ním po světnici a byla tatam. Tatínek doprovázel její kmitající se postavičku udiveným pohledem, jako by říkal: „Co to v tom dítěti jenom je“.

A tyto dvě povolané duše – i přes rozdílnost svého věku – si měly stále co svěřovat. Starší Tonečka, jak se tehdy říkalo dívkám se jménem Antonie, navrhovala malé Tonečce Hasmandové, že se budou modlit, aby obě mohly cele patřit Pánu Bohu. „A co to znamená cele patřit Pánu Bohu?“, ptá se malá. „Víš, nebudeme se vdávat, budeme spolu bydlet někde zvlášť, chodit pomáhat ubohým lidem a zdobit oltář kostela“.

Malá Tonečka byla nadšená tímto životním programem. A hned jej začala plnit. Pochodila celé Huštěnovice a vyprosila si květiny v květináči pro ozdobu kostela. Ve své bezelstné lásce zašla i do rodin, které se bohoslužeb nezúčastňovaly, a lidé jí své květiny ochotně nabízeli. Když je vracela s milým poděkováním, říkala: „Měli jste radost, když vaše kvítka dělaly takovou parádu v kostele?“ „Měli, Tonečko, měli, víme, že ty nám květiny pěkně opatruješ a v pořádku vrátíš, tož přindi zas!“.

Čas letěl. Tonečka už chodila do „měšťanky“ v Babicích. U Vojtěšků zaplakalo další nemluvňátko – Mařenka, kterou Tonečka opatrovala se zvláštní pečlivostí. Jednou zaslechla poznámku, kterou řekl tatínek: „Z Tonečky bude jednou dobrá matka!“ Netušil, jakou bou-

ři vyvolal v duši své nejmladší jedenáctileté dcerky: „A vdávat se nebudu a nebudu“, říkala si Tonečka, nechápající pravý smysl manželství. Tehdy se začal rýsovat pro Tonečku na obzoru dosud neznámý jiný svět. Téměř současně přišla zpráva, že slečna Habáňová odešla do kláštera do Opavy za svou sestrou, pozdější generální představenou Helenou Habáňovou. „A nic mi neřekla“, vzdychala Tonečka. „Jen mi poslala obrázek se vzkazem: ‚Modli se za mne!‘“.

Potom přišla zpráva, že se Fanyinka v Praze stala řeholní sestřičkou a přijala nové jméno sestra Marie Simeona. Tonečka si večer sedla k tatínkovi a zahrnula ho otázkami: „Tati, jak může být Fanyinka tak daleko? Což jí není po nás smutno? Jak to jen může vydržet? To já bych tatínku, bez Vás umřela!“ „Copak ty,“ říká tatínek, „ty bys byla třetí den nazpět. Jako tenkrát, když maminka umřela a tetička tě odvezla do Moravičan...“. A tak rozhovor skončil oboustranným ujišťováním, že Tonečka musí zůstat navždycky doma!

Stesk po Fanynce byl však přece velký. Tatínek usoudil, že Tynuška s jednou svou přítelkyní se vypraví do nemocnice „Pod Petřínem“ do Prahy, odkud chodily krásné, ale řídké dopisy od sestřičky Simeony. „Jeďte tam“, říká tatínek, „a podívejte se, jak tam ta naše Fanyinka doopravdy žije.“ „A co ti mám dovést, Tonečko?“ ptá se Tynka. „Šilháčka“, vyhrkne nejmladší Hasmandová. „Šilháčka – a co ještě?“ „Už nic, už nic jiného, jen toho šilháčka“.

Srdce Tonečky bylo ještě srdcem dítěte. Tehdy se vyráběly kaučukové panenky s namalovanými očkami

a říkalo se jim plavácci nebo také šilhácci. Jedenáctileté Tonečke se čas vlekl. Naučila se dokonce básničku o šilháčkovi a čekala jen, až dostane loutku, na kterou se tolik těšila. Nastal očekávaný večer. Všichni se smáli Tonečke, že je okouzlena svým šilháčkem. Konečně vchází Tynuška do dveří. „Tak co, vezeš mně šilháčka?“ – zní dychtivý dětský hlas. Tynuška váhavě vytahuje krásnou naparáďenou panenku, ale „šilháček“ to není. „Tonečko“, říká konejšivě, „šilháček opravdu nebyl nikde k dostání!“.

*Tonečka před příchodem
do kandidatury ve Frýdlantě*

Všichni se dívají, jak na to děvčátko zareaguje. Vyložené zklamání se podařilo zvládnout. Vždy jemnocitná Tonečka pochopila, že nesmí Tynku zarmoutit svou vlastní bolestí. Stísněně odpověděla: „Pán Bůh zaplať! Panenka je také pěkná!“. Snažila se zadržet deroucí se slzy zklamání. Sedla si tiše k ostatním

a poslouchala, jak je její sestřička Fanyňka šťastná, jak je řeholní sestřičky mile přivítaly, jak se i Velebná Matka – ta nejvyšší – přišla podívat, jak jim dala jednu slečnu švadlenu, aby je provázela po Praze. A což ta Praha! Jaká je to krása. A ty obchody! „A šilháčka nemají“, zně-

lo malé v duši. Tu však zbystřila sluch. „U sestřiček karmelitek na Hradčanech je neporušené tělo blahoslavené Elekty“, vypráví dále Tynuška, „a mají tam Jezulátko, kterému sestřičky šijí každý rok nové botičky, protože je roztrhá, jak chodí za svými nevěstami...“.

Do duše malé Tonečky sjel blesk: „Cože, roztrhané botičky? A za nevěstami chodí Jezulátko?“. Od té chvíle bylo po bolesti a šilháček ztratil všechnu svou cenu. „Jak to, kdo jsou ty nevěsty Pána Ježíše?“, nedá se dítě odbýt. „To jsou přece sestřičky v klášteře“, odpovídá Tynka, „ony se nevžívají, volí si za ženicha Pána Ježíše a slouží mu v klášteře“.

Ostatní se baví dál, ale Tonečka si vede svou: „A není jim v tom klášteře smutno?“ „Ne, ony mají domov v klášteře.“ „A naše Fanyňka je také nevěsta Pána Ježíše?“ „No ano, a dej už přece pokoj!“ Ale za chvíli zase zazní naléhavá otázka: „A může každý do kláštera?“ „Kdepak, to jen moc hodné dívky...“. „Moc hodné?“ „Ano, moc hodné!“ „A já – já bych také mohla...?“, nedopoví stísněný dětský hlas. Všichni vybuchli v smích: „Kdepak! Ty vůbec ne!“ „A proč?“, vykřikne Tonečka. „Protože...“, ujímá se slova Gusta, „protože ty nejsi zrovna moc hodná. Pořád lítáš a skáčeš a máš v hlavě jen šilháčka – a vůbec...“ tu do toho se vloží tatínek konejšivým hlasem: „Protože jsi ještě dítě a ničemu nerozumíš...“.

Myšlenka na nevěstu Kristovu se zmocnila dětské duše Tonečky Hasmandové takovou silou, že se stala neoddělitelným světlem jejího vnitřního světa.

Druhý den bylo cvičení v Orle. Jindy bylo toto odpoledne plné hlaholu, skákání a dovádění. Dnes je ticho. Děvčata sedí v kroužku kolem Tonečky Hasman-dové a poslouchají napínavé vyprávění o Praze, o roztrhaných botičkách Jezulátka, o nevěstách Kristových... Když Tonečka skončí ujištěním: „Děvčata, jdu do kláštera,“ přihlásí se hned další dvě dívky: „A my jdeme s tebou!“ Tonečka slíbila, že to zařídí u své sestřičky Simeony v Praze.

*Sestra Simeona s Tonečkou a s Gustou
po boku*

Zařídí – ale jak? Napsat, to by nebyl problém, ale pak přijde odpověď a co tatínek? Spásný nápad se dostavil. Tonečka poprosí sestřičku Simeonu, aby na obálku s odpovědí napsala výrazně „Do vlastních rukou!“.

Ujednáno. Napsáno. Aby si to Tonečka pojistila, že jí onen tajemný dopis nikdo neotevře, zašla za „strýčkem

listonošem“ a upozornila ho, že dostane z Prahy dopis „Do vlastních rukou“. „A dáte ho mně, strýčku, že?“ „Jistě, Tonečko, jistě...“, usmíval se potutelně listonoš.

Čas se vlekl pro čekající Tonečku. Konečně! Dopis je tady – ale jaká katastrofa! Dopis zní na tatínka, všichni ho čtou a všichni vědí, že Tonečka chce jít do kláštera a že si napsala Fanynce sama...

A teď se stalo, čeho se ona tolik obávala. Všichni mají své kritiky a připomínky, všichni přesvědčují ubohé dítě, které se ocitá v ohni všech možných úsudků, až z toho vyplyne, že Tonečka vůbec není pro klášter. Konečně tatínek, který nejvíc cítí se svou drahou Tonečkou, udělá závěr: „Jsi dítě a musíš počkat!“.

Časem se na dopis trochu zapomnělo. Jen Tonečka nezapomněla. Dobře rozuměla povzbudivým slovům v dopisech sestřičky Si-meony. A pravá chvíle teprve přišla.

Na konci školního roku 1927 přijela z Tupes do Huštěnovic kandidátka boromejek z Frýdlantu, Mařenka Vávrová. Jela domů na prázdniny a sestra představená Pia ji poslala do Huštěnovic, že prý tři děvčata odtamtud chtějí jít do Frýdlantu. Vyřizovala, že se

*Čekatelka Romanka
jako studentka v Praze*

mohou připravit a v určené datum 1. července 1927 mohou k ní přistoupit do vlaku, že je vezme do Frýdlantu.

U Hasmandů nastal tuhý boj. Tentokrát Tonečka ještě prohrála. Obě děvčata odjela 1. července a Tonečce zbyly jen slzy. Byly to také její jediné zbraně. Dívka z pláče nevycházela. Bylo žalostné se dívat na její opuchlá víčka a pobledlou tvář. Všichni se už vážně zlobili. Třináctileté děcko chce dělat životní rozhodnutí! Tatínek vysvětloval, utěšoval, sliboval, ale všechno bylo marné. Ze zaslzeného obličejeho milovaného dítěte zazněla osudná věta, která zvrátila všechna rozhodnutí: „Tatínku, kdyby tu byla maminka, ta by mě pustila...“.

Rána padla. Tatínek zaplakal. Jeho nejcitlivější místo v srdci bylo zraněno. Tatínek řekl, aby věc na chvíli oddálil: „Tonečko, dones svačinu na pole“. Tonečka vzala tašku, do náruče malou Mařenku, čtyřměsíční neteřku, a celá uplakaná nesla svačinu na pole za chalupou. Proudý slz padaly na maličkou v peřince. Lidé se zastavovali a s úsměvem se ptali: „Ale, ale, Tonečko, copak z té holčičky bude, když ty ji tak zaléváš?“.

Zraněné dívčino srdce vzkypělo tentokrát posvátným hněvem a řekla rázně: „Sestřička z ní bude a půjde do kláštera!“ Jistě netušila, že řekla pravdu, že za několik roků se bude chystat Mařenka Vojtěšková do Frýdlantu do kláštera! A přijme řádové jméno sestra Marie Leona.

Když večer přišli všichni z pole a debata se znovu rozvířila kolem Tonečky, kdosi poradil tatínkovi: „Tak ji pusťte, vždyť ona se vám za tři dny vrátí!“. To rozhodlo. Tatínek třesoucím se hlasem prohlásil: „Tak tedy, Tonečko, jeď, maminka by tě také asi pustila. Jeď, ale

neboj se vrátit. Já tě stejně čekám!“. Nový pláč zalomcoval Tonečkou, ale tentokrát to byl pláč dojetí a vděku.

A teď to začalo – výbava, balení, chystání a ještě k fotografovi a pak ji tetička Chrástková vede spolu s tatínkem na hřbitov k mamince pro požehnání. I tatínek požehnal třesoucí se rukou a s jediným napomenutím: „Neboj se vrátit, čekám tě...“ Bylo to 6. července 1927.

V klášteře zažila Tonečka malé překvapení. Když se-

*Bedřichův ústav ve Frýdlantě nad Ostravicí
(dnes Domov důchodců)*

stra představená Pia zjistila, že je to sice Hasmandová, jak sestra Simeona psala, ale ne Anička nýbrž Tonečka, ulekla se, že je to teprve školou povinné dítě – a že ji tedy dá k chovankám, které jsou ve Frýdlantě jako v pensionátě. „Tonečko, vždyť je ti teprve třináct...“. Nový proud hořkých slz: „Já chci být sestřičkou...“.

Sestra představená přináší pelerinku a medailku a – protože je v kandidatuře více Toneček, Toniček, Antonií – dává ji prozatím jméno Romanka, které nosila v kandidatuře její starší sestřička Fanyinka. Sestra představená Pia představí pak čekatelku Romanku ostatním, které ji s radostným jásotem vítají.

V Huštěnovicích u Hasmandů je jako po vyhoření. Tatínek hned první den opakuje s jistotou: „Však ona se vrátí!“. A jak dny plynou, je ho vídat chodit k zadním vratům a vystupovat na špičky, aby viděl k nádraží, jak chodí lidé od příjíždějících vlaků domů. Občas jen zavzdychá: „Zas nepřijela! Neměl jsem ji pouštět, je to ještě dítě“. Při každém společném jídle se nezapomene zeptat, copak asi jí Tonečka – a Fanyinka: „Ach, moje děti, proč jen jsem vás pouštěl...“.

Ale také ve Frýdlantě zasáhla tesknost srdéčko třináctileté čekatelky Romanky. Sama později přiznává: „Byl to strašný stesk. Myslela jsem, že steskem zemřu. Běžela jsem vždycky do parku, abych se tam hlasitě vyplakala. Chtěla jsem však vytrvat za každou cenu. Tolik jsem se bála, aby mne neposlali zase domů“. Stesku pomalu ubývalo, nastala škola a s ní mnoho jiných zájmů.

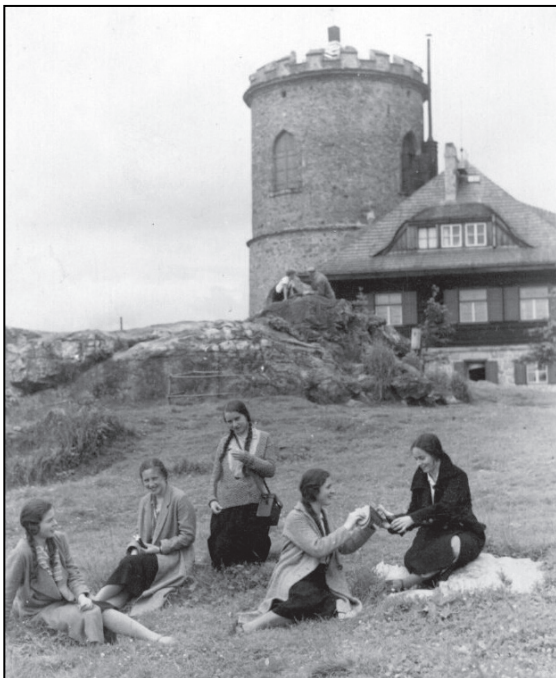
Jednou přišla dát požehnání sestra představená Pia – ráda totiž viděla své čekatelky veselé. Když jí Romanka se smíchem na něco odpovídala, všimla si, že děvčátku chybí přední zub. „Romanko, proč jsi neřekla, že máš špatný zub, mohl se ještě zachránit, co tomu řekne tatínek?“. Romanka bezstarostně odpovídá: „Ale, naroste mně přece nový! Zatím mi každý zub narostl znovu.“ Sestra představená Pia jen pokývala hlavou a řek-

la: „Přijď se mi, Romanko, hlásit, až ten nový zoubek poroste...“. A když za nějakou dobu ukazuje Romanka své představené právě se prořezávající zub, ta jen spokojeně pokývá hlavou a pak tiše dodává: „To jsem ještě nezažila – kandidátka s mléčným zubem...“.

A ještě jedna příhoda poznamenala frýdlantskou kandidaturu čekatelky Romanky.

V Huštěnovicích strojili svatbu další dcerky Tynušky. Frýdlantský klášter se uvolil, že pustí školní čekatelku Romanku na sestřinu svatbu. Touha po tatínkovi přivedla jeho milované dítě po dvou letech zase jednou domů. Jaké to bylo přivítání! Zase byla milovanou Tonečkou v náruči svého tatínka. Teď už nikdo nepochyboval, že vydrží, že se nevrátí, že od svého rozhodnutí neupustí.

Zase kvetly kytice šeríku na dvoře a Tonečka čile pomáhala s přípravami. Svatba byla odpoledne a z kostela se šlo s hudbou do hostince tancovat. Tonečka se velmi zdráhala jít s ostatními, že ona je přece v klášteře, ale

*Romanka na výletě
s ostatními chovankami ústavu*

Gusta , její bratr ji přemluvil, že tedy jen na chvíli, že si sedne k Tynušce do koutka a bude se jen dívat. Ale jak se octla v sále, hned ji vzal někdo do kola, dokonce ji žádal, aby ji směl doprovodit, až půjde domů. Tonečka se mu vytrhla a utekla domů s velkým pláčem, a že ona je přece zasvěcená Pánu Bohu – a hned v noci chtěla ujet do Frýdlantu. S námahou ji ostatní udrželi na noc doma. Byla k neutišení. Ráno prvním vlakem ujížděla k Frýdlantu. To už nikdo nepochyboval, že Tonečka vytrvá v klášteře a tatínek už se ani nechodil dívat, zda mu jeho milované dítě přijede nazpět. Věděl, že srdce jeho nejmladší dcery zakotvilo v Bohu.

A tatínek současně vybojoval i svůj třetí boj: boj o Aničku. Jednou, bylo to brzy po svatbě Tynušky, si ji zavolal a řekl: „Aničko, ještě chceš jít do kláštera?“. „A tatínku, vy se ptáte?“. „Víš, já jsem si to rozmyslel. Půjdeme s Vojtínkem k Vojtěškovým, tady to prodám a ty můžeš jít do kláštera“.

Netrvalo dlouho a Tonečka se shledala s milovanou Aničkou ve frýdlantském klášteře. To bylo radostí! I když se další osudy Hasmandových sestřiček rozcházejí, vnitřní duchovní pouto trvá a je posíleno stejným zasvěcením se Bohu v Kongregaci Milosrdných sester svatého Karla Boromejského.

Na jaře roku 1929 složila Romanka spolu s čekatelkou Maruškou Pijáčkovou zkoušky do učitelského ústavu a po prázdninách odjíždí Romanka s Maruškou do kandidatury v mateřinci „Pod Petřínem“.

Psal se rok 1931. Čekatelka Romanka nastoupila do třetího ročníku učitelského ústavu. Studijní starosti

se kupily, nebylo času na vzpomínání. Obě Romančiny sestry byly už řádnými řeholnicemi, sestra Simeona v Piešťanech na Slovensku, sestra Emilie jako novicka „Pod Petřínem“. V pokojném běhu denních povinností začal advent a brzy jsme pozdravili krásný mariánský svátek Neposkvrněné. Čekatelka Romanka klekávala – jak bylo zvykem na „dobrou noc“ – se svými Zdrávasy před sochou Neposkvrněné na klášterní chodbě. Ráda se dívala do milé tváře krásné panenské Matky Marie. Netušila, že za tři dny, dne 11. prosince 1931, dostane hroznou zprávu: „Tatínek zemřel – přijed’ Gusta“.

Sama o tom píše sestřičce Simeoně do Piešťan:

„Přišlo to tak náhle, nedovedla jsem si pomyslet, že je to skutečnost... Chci ti nyní vypsát poslední okamžiky našeho tatínka.

V pondělí 7. prosince 1931 začaly v Huštěnovicích misie, které vedli dva Otcové dominikáni z Prahy. Ve čtvrtek kázal misionář o náhlé smrti lidí, kteří vůbec na smrt nečekají. Tatínek ještě na různé příklady řekl: „Stát se může všechno“. V pátek se pak horlivě připravoval k svaté zpovědi. Také se umyl, převlékl, oholil a pečlivě si vyčistil boty. Když odcházel, ještě řekl: „Tak s Bohem!“. Ještě si vzdychl: „Ach, Pane Ježíši Kriste!“. Po promluvě se dostal první na řadu k svaté zpovědi. Když vykonal pokání, odcházel domů a cestou se setkal se svými přáteli. Strýček Smeták mu povídá: „Tak co, šlo to ztuhá?“. Tatínek se usmál a odpověděl: „Ale ne, docela dobře...“. Když přišel domů, šla mu vstříc tetička a povídá: „Tak vítej, bratříčku, po svaté zpovědi!“. Tatínek stačil ještě říci: „Ach, snad to ani nevydržím“ – a v tom se ská-

cel k zemi. Všechna snaha přivést jej k životu byla marná. Tatínkova smrt se stala předmětem kázání a přivedla též jiné farníky ke svaté zpovědi. Pan děkan říkal, že

Bůh ho určil za oběť, skrze kterou dokázal pravdivost slov misionářů. Smrt měl lehkou, sám se vlastně oblékl do rakve, nic už nebylo třeba. Po smrti vypadal tak přirozeně a mile, že jsme všichni nad ním žasli. Tatínek je jistě šťasten, že mu Pán dopřál tak šťastnou smrt po svaté zpovědi.“

Romanka se vrátila ke svým školním povinnostem s novou dávkou vážnosti a horlivé snahy dosáhnout cíle. Den 12. června 1933 byl pro dvě nové

*Romanka jako maturantka učitel-
ského ústavu*

paní učitelky – Romanku Hasmandovou a Marušku Pijáčkovou – šťastným dnem. Přinesly si maturitní vysvědčení s vyznamenáním. Opravňovalo je vyučovat na obecných školách v Čechách a na Moravě. To byl další stupínek k životnímu startu, který pro řeholnici začíná obláčkou.

NOVICKA – SESTRA MARIE VOJTĚCHA

Dlouhá léta čekatelství (1927-1933) vystupňovala touhu zařadit se do šiku milosrdných sester boromejek v srdci devatenáctileté čekatelky Romanky do nejkrásnější formy horoucí lásky k Spasiteli. Sama popisuje vy-toužený den 14. srpen 1933 následujícími slovy:

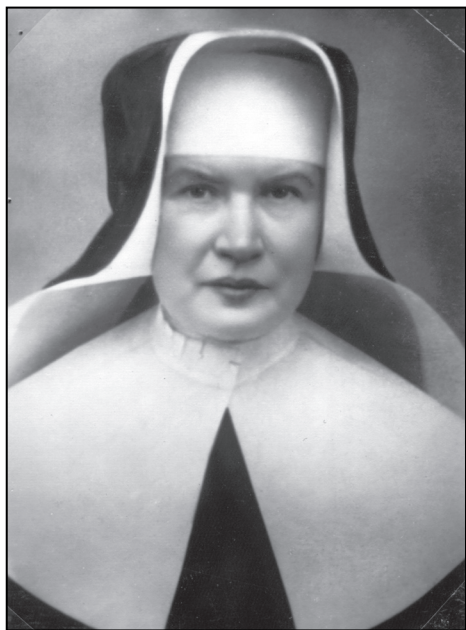
„V předvečer svátku Panny Marie Nanebevzaté v jubilejním roce 1933 jsme dostaly – Maruška a já – svatý šat a nové řeholní jméno: SM. Huberta a SM. Vojtěcha. Byl to hluboký a nezapomenutelný zážitek“.

Pohled kostel s nemocnicí u mateřince boromejek „Pod Petřínem“

Jak bylo v mateřinci „Pod Petřínem“ zvykem, obláčka se konala navečer. Sotva se novicky představily komunitě, schylovalo se k večerní modlitbě, takže první den neužily mnoho svého nového oblečení. Sestra Vojtěcha se dlouho loučí se svátostným Spasitelem a konečně se

odebírání k lůžku. Opatrně klade jednotlivé části řeholního oděvu na židli u svého lůžka. Velký růženec u pasu se jí zdá jako šňůra drahocenných perel. A tu jí napadne: „Co bych si počala, kdyby mi svaté šaty někdo odnesl...?“. Sestra Vojtěcha uléhá a zbožným pohledem pohladí na zem splývající dlouhý šat. Avšak, co to? Někdo pohnul záclonou u lůžka. Sestřička se posadí na lůžku,

*Sestra Euthalie Dušková
– novicmistrová sestry Vojtěchy*

hledí do setmělé ložnice – ne, nic se nehýbe, přece jí nemůže nikdo její šaty vzít. A zase se pohne záclona. Sestra Vojtěcha náhle spatří mezi svou židlí a druhým lůžkem nějakou starou sestřičku boromejku. Klečí, je hluboce skloněná, takže jí není vidět do obličeje. Její pevně sepnuté ruce jsou upracované, žilnaté a mozolovité. Je to postava hluboké pokory, vroucí zbožnosti a pracovitosti. Sestra Vojtěcha se už nebojí o svůj svatý šat, dojatě hledí na sestřičku a v duši slyší hlas: „Tato sestra ti vyprosila povolání!“. Vtom postava zmizela. Zmatená novicka usíná...

Ráno přemýšlí: „Byl to sen? Ale já jsem ji viděla! Ty upracované žilnaté ruce, tu sehnutou postavu...“. Sestra Vojtěcha ví, že to nebyl sen, ale skutečný zážitek.

Komu to bude vyprávět? – Nikomu. Jednou to napíše do svého příspěvku k nekrologu a její sestřičky to objeví až po její smrti...

Šťastný rok kanonického noviciátu v mateřském domě „Pod Petřínem“ v jubilejním období svatého roku 1933 byl rokem hluboké řeholní formace, na kterou se snažilo odpovídat 34 radostných dívčích srdcí upřímným úsilím. Večerní rekreace často zabouřily srdečným smíchem veselých novicек, které si večer sdělovaly všelijaké nešikovné kousky a zážitky. „Škoda,“ píše sestra Vojtěcha, „že už v druhém roce noviciátu větší část novicек odjížděla na první zkušenou – jak se všeobecně říkalo „na šaret““.

Sestra Vojtěcha dostala poslání vyučovat drobotinu na obecné škole v Třeboni. Když poprvé stanula před svou třídou, její srdce zahorelo pro službu dětem.

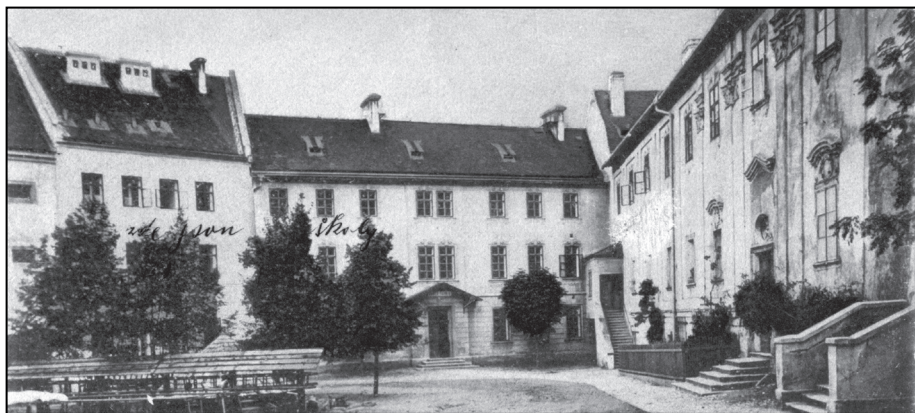
V její třídě byla vždycy kázeň. Jedna spolusestra vzpomíná, že si nevěděla rady, když nemohla zvládnout velké chlapce v hodině tělocviku. Sestra Vojtěcha se ochotně nabídla, že hodinu převezme, a skutečně – chlapci cvičili a poslouchali jedna radost. Teprve později dotyčná sestra zjistila, že právě tehdy nosila sestra Vojtěcha v kapse buničinu, co

*Sestra Vojtěcha
po prvních řeholních slibech*

chvíli zvracela, nebo stonala se žaludkem. Sestra Vojtěcha byla vždy jemné konstituce, ale nikdy se nešetřila a u všeho bývala první.

Její spolunovicky ještě po letech vzpomínají, že jedním z velkých úkolů pro novicku je naučit se a rozumět pravidlům Konstitucí – tzv. svaté řeholi. Která v tomto ohledu byla z novicek nejsnaživější, směla za odměnu

Vstup do kláštera a dívčích škol (vlevo) v Třeboni

přinášet do chóru Jezulátko k adoraci po půlnoční mši svaté. To bylo vždy očekávání, která z nejmladšího noviciátu přinese Jezulátko. O vánocích 1933 to byla sestra Vojtěcha.

Pán vychovával svoji mladinkou nevěstu všemi prostředky. Jedna ze sester vypravuje tuto veselou příhodu, jak ji sama slyšela od sestry Vojtěchy:

„V době chřipek a různého onemocnění suplovaly sestry učitelky jedna za druhou, jak právě bylo třeba. Jednoho rána došlo v Třeboni také na sestru Vojtěchu. ‚Sestřičko Vojtěcho‘, řekla dobrotivě sestra ředitelka, jděte, prosím, dnes do první třídy zastoupit sestru Al-

bertinu'. ,A co mám, prosím, učit?', táže se sestra. ,Vezměte třeba náboženství, to vám půjde nejlépe'. – Hodi-
na náboženství uplynula v nejlepší atmosféře. Děti poslouchaly s napětím. Sestra Vojtěcha spokojeně opouští třídu. Druhý den se opakuje tatáž nabídka. Sestra Albertina ještě stůně. ,Ano, půjdu – a co mám učit?', ptá se opět sestra Vojtěcha. ,Učte zase náboženství', radí zkušená ředitelka, ,aspoň uvidíte, co jste naučila'. Sestra Vojtěcha přikývne a chystá se do první třídy. V duši jí zní: ,... aspoň uvidíte, co jste naučila...'. ,Já přece vím, co jsem naučila...', brání se tomu hlasu. A hned to jde vyzkoušet. ,Tak, děti, posledně jsme probíraly, jak se Pán Ježíš zjevil apoštolům, když byli sami a On prošel zavřenými dveřmi. A jeden apoštol tam chyběl. Která mi může říci, který z apoštolů chyběl, když poprvé přišel mezi ně Vzkříšený Pán Ježíš?'. A už se třepetá ručka malé Zdeničky v první lavici. ,Tak, Zdeničko, pověz nám to!'. ,Prosím, když Pán Ježíš přišel po svém vzkříšení mezi apoštoly, nebyl s nimi...', maličká se nadechne a s velikou důležitostí pronese, ,nebyl s nimi pan Masaryk!'. Třída vybuchne smíchem. Sestra Vojtěcha ihned zvládne situaci, zastane se Zdeničky,

Sestra Vojtěcha jako šťastná učitelka v Třeboni v r. 1938

protože pan prezident se také jmenoval Tomáš, a ihned zajede na úroveň těch maličkých, aby jim náležitě vylíčila rybářský sbor, kde chyběl ‚nevěřící Tomáš‘. A hodina je u konce. ‚Abyste poznala, co jste naučila...‘, zní jí v duši. A to by nebyla sestra Vojtěcha, aby tuto a každou svou nešikovnost nedala k dobru srdečnému smíchu sester při rekreaci. „Tak jsem poznala, co jsem naučila,“ uzavírá sestra Vojtěcha, „a jsem ráda, moc mne to poučilo“.

Šťastná Třeboň! Kdykoli později projížděla Třeboní, dala svým spolucestujícím k dobru nějakou perličku.

Jednou vzpomínala, jak sám kníže Schwarzenberg se jí incognito vyptával na poměry v Třeboni. V té době se konal pohřeb jednoho z členů Schwarzenberské rodiny. Jedna spolusestra vypráví tuto vzpomínku:

„Sestra Vojtěcha vyrazila z klauzury s náručí opravených sešitů a spěchala do školy. Vtom jí zastoupí cestu neznámý pán ušlechtilého vzezření a ptá se: ‚Kampak, sestřičko, s takovým chvatem?‘. Pán se představí jako inženýr Richter a sestra Vojtěcha ochotně odpovídá na záplavu jeho otázek. Teď se projevila jako učitelka dějepisu a zeměpisu s vědomostmi na úrovni. Starý pan ‚inženýr Richter‘ se zeptal na členy rodiny Schwarzenbergovy. A slyšel zprávy z ušlechtilého srdce řeholnice, která neposuzuje, ale omlouvá a dovede dát na každou otázku křesťansky přiměřenou odpověď. Dojat poděkoval ‚pan inženýr‘ sestřičce a vřele se s ní rozloučil“.

Okresní školní výbor v Třeboni se usnesl ve školním zasedání vyslovit jednomyslně Vojtěše Hasmandové – učitelce obecné soukromé školy s právem veřejnos-

ti v Třeboni – pochvalné uznání za velmi horlivé a velmi úspěšné působení ve školní službě. „Sdělujíc Vám s potěšením toto usnesení, očekáváme, že se stejnou láskou, nadšením a vytrvalostí budete dále ve škole pracovat k prospěchu dětí, které Vaší péči budou svěřeny. V Třeboni, 1. července 1938, podepsán okresní školní inspektor a předseda Okresního školského výboru“.

Jen nerada pouštěla treboňská škola sestru Vojtěchu v srpnu 1939 zpět do Prahy, neboť bylo známo, že se jen tak brzo nevrátí. Stála před životním rozhodnutím složit věčné sliby – navždy – na život a na smrt. Takové rozhodnutí vyžaduje vždy delší přípravu. Tehdy se této přípravě říkalo probace a skupina probantek měla svou vlastní ředitelku v osobě svatě žijící setry ředitelky Chrysology Satinské. Byla to moudrá řeholnice, která dovedla správně řešit problémy svých dospělých svěřenek a tak je vybavit pro další život.

*Sestra Chrysologa Satinská –
omilostněná ředitelka probantek
před věčnými sliby*

V tu dobu bylo sestře Vojtěše svěřeno vyučování na klášterní škole sester boromejek v Praze III-Úvoze, které se všeobecně říkalo „Křížovka“. Její základní kámen byl

totiž položen o svátku Nalezení svatého Kříže a na místě, kde skutečně stával kříž. Název „Křížovka“ se tradoval celá léta působení sester boromejek v této škole.

Dnem jejích věčných slibů se stal 19. březen 1941, kdy školy byly uzavřeny pro akutní nedostatek uhlí při tzv. „uhelných prázdninách“. Ve světě totiž zuřila II. světová válka a všichni s obavami sledovali vývoj událostí. Se-

Sestra Vojtěcha (první zleva) v kruhu svých sourozenců (a jejich dětí) v rodině Huštěnovicích

stra Vojtěcha zpečetila své odevzdání se Bohu s plným vědomím své životní oběti a s celou láskou své horoucí duše vyznávala před oltářem a před svátostným Spasitelem spolu s 19-ti spolusestrami: „... že tuto Kongregaci nikdy neopustím, v ní chci strávit celý svůj život, v ní i zemřít, chudým a nemocným sloužit podle Konstitucí této Kongregace...“.

Když se šťastná profeska vracela dne 21. srpna 1941 do Třeboně, přijížděla vybavena nejen duševní silou, symbolizovanou zlatým snubním prstenem svého Zasněžení, ale také různými kursy, kterými si zvyšovala svou kvalifikaci a své vzdělání pro budoucí úkoly. Vezla s sebou vysvědčení z kursu tělesné výchovy, z kursu vyučování katolickému náboženství, z dvouletého kursu pro učitelky měšťanských škol, z kursu církevní hudby a zpěvu – všechny s výborným prospěchem.

Válečná léta pokračovala a s nimi se kupily obavy do budoucna. V dubnu 1942 byla poslána do klášterní školy do Frýdlantu nad Ostravicí, které hrozilo uzavřením tehdy vládnoucím nacistickým režimem. Přes všechnu snahu ze strany Kongregace, která měla tehdy ještě německé vedení, se nepodařilo tuto kvetoucí školu zachránit a byla uzavřena zásahem nacistů dne 30. října 1942.

BYL JSEM NEMOCEN A TYS O MNE PEČOVALA...

Když se uzavírací práce uklidnily a žákyně byly přemístěny do jiných veřejných škol, sešla se komunita u večeře. Na unavených tvářích sester byla znát námaha uplynulých dnů, bolest i obavy z dnů příštích. Kterási sestra se zeptala: „Milá Matko, co teď bude s námi?“. Sestra představená otevírá dopis z mateřince: „Praha prosí sestry učitelky a profesorky obchodní školy ve

Okresní nemocnice ve Slaném na konci 30. let, kde Matka Vojtěcha působila jako zdravotnice

Frýdlantě o posilu pro nemocnici ve Slaném...“. „Kdo z nás půjde...?“. A již vstává sestra Vojtěcha. „Prosím, napište mě, já půjdu k nemocným ráda...“. Udivený pohled sester spočine na bledém obličeji mladé profesorky. „Vy, sestro Vojtěcho? Vždyť jste nikdy u nemocných nebyla...“. „To nevadí, já se to naučím! Prosím, napište, že já půjdu, prosím, tolik prosím...“.

Mateřinec rád přijal nabídku statečné sestry Vojtěchy. A než se kdo nadál, pobíhala sestra Vojtěcha po nemoc-

ničních chodbách Okresní veřejné nemocnice ve Slaném, jako by to bylo její nejmilejší pracoviště. Pacienti brzy vycítili, že mají ve svém středu nejvyš ochotnou a milou sestřičku a leckdy jí ztropili nějaké nevinné překvapení.

Na velkém sále slánské ortopedie stály v řadě postele nemocných a nad nimi tabule s krasopisně napsanými jmény. Na chirurgii se obvykle rychle střídají pacienti, jsou propouštěni a noví přicházejí. Když se začnou uzdravovat, rádi si krátí chvíli různými nápady. Na jednom sále bylo zvlášť rušno. Sestra Vojtěcha, zaměstnaná přípravou na vizitu, si toho nevšimla, jen se jí cosi nezdálo, že tam na pokoji je nezvyklý šum. Vtom již přichází pan primář s vážnou tváří, která při velké vizitě nezná žertů. Avšak co to? Pan primář mine první lůžko a zdvořile se zeptá: „Tak co, pane Skřivan, jak se Vám daří?“. Spokojen s odpovědí jde dál: „Tak co, pane Vrána, bolí ještě, bolí?“. Zase nic. Vše v pořádku. „A co Vy, pane Drozd?“. To už v leckterém obličeji primářovy suity zacukal úsměv. Když pak přišel na řadu ještě pan Slavíček, pan Vrabec, Sýkora, pan Holub a pan Hrdlička, to už ani pan primář nevydržel a rozesmál se proti všem svým zvykům na plné kolo: „Tedy, sestro, to jste na mne narafičila Vy...“. Než stačila sestřička něco říci, přiznali se pacienti, že si zaranžovali lůžka tak, aby za sebou šla „všechna ptačí jména“.

Jednou zase přišla do úzkých sama sestřička Vojtěcha neznalá ošetrovatelské hantýrky. Ráno v operační den přihrčí zřízenec s nemocničním lehátkem a žádá, aby sestra Vojtěcha pomohla naložit na operaci připravené-

ho pacienta. „Jak se jmenuje?“ „Počkejte, hned si vzpomenu – Kůň!“. Sestřička záporně zavrtí hlavou: „Tak to jste na špatné adrese, takové jméno se na mém oddělení nevyskytuje.“ Zřízenec odjede, ale za chvíli se vrací. „Sestro Vojtěcho, vydejte mi pana Koně, musí tu být – v noci jej přivezli po úraze.“ „Nezlobte se, Jaroušku, ale já vím, koho mám na oddělení. V noci byly dva příjmy,

Sestra Vojtěcha při průvodu na Boží tělo r. 1942

ale žádný z nich se nejmenuje pan Kůň.“ S nepořízenou odjíždí Jaroslav, ale než se nadáš, už je tu nazpět, hrne se k jedné posteli a přes protest sestry Vojtěchy nakládá pacienta Stanislava Vondrážku. „Ale Jaroušku, to přece...“ „Sestři“, praví dobromyslně zřízenec, „vy to nevíte, ale tady je každý podle toho, co se operuje...“

A tohohle člověka kopl kůň... Oni mi řekli: „Přivezte nám toho ‚koně‘...“. „No, už to víte“.

Ten den bylo na sále veselo. Nemocnice se bavila o tom, jak sestřička Vojtěcha hledala pana Koně... A sestra se smála.

Byly však i doby vážné, až tragické. Nastal den osvobození v květnu 1945. Německé vojsko ustupovalo za zoufalé obrany. Na všech stranách se střílelo. Přiváželi první raněné. Mladí chlapci rozstřílení, s utrženými údy, chroptící, sténající, umírající. Práce bylo nad síly. Bylo to pro mladou sestru příliš. Odběhla na minutku – ne aby se něčím posilnila nebo si odpočinula – ale aby se

hlasitě vyplakala. „Pane Ježíši, Pane Ježíši“, sténala její citlivá duše. Brzy se vzchopila. Otřela si oči a do služby. Sloužilo se ve dne v noci.

Jedna ze sester vypráví: „Vzpomínám si na den osvození od nacistů v revoluci roku 1945. Němečtí vojáci byli venku ostřelováni a kladeni na chirurgii na chodbu na zem, napůl ještě i živí. Zároveň však bylo vydáno přísné nařízení, že jim nikdo nesmí ničím posloužit. Brzy jsme šly touto chodbou k obědu. Někteří k nám vztahovali ruce a volali o vodu. Bály jsme se a byly jsme celé ustrašené. Vtom šla sestra Vojtěcha. Okamžitě utíkala pro vodu a neohroženě jim posluhovala, nebála se – a tak nám všem dala příklad pravé statečné milosrdné lásky.“

A jiná vypráví: „Po Němcích přišli Rusové. Dostaly jsme pokyn učit se rusky, abychom mohly ošetřovat ruské raněné vojíny. Vzpomínám si, jak sestra Vojtěcha byla v této věci vynikající. Jednou však byla ruským vojákem ohrožována. Snažil se ji uchopit... Ona se však rázně ohradila, stoupla si pod kříž, který visel na stěně nemocničního pokoje, podívala se vojákovi zpříma do očí a řekla s posuňkem ke kříži: ‚Já patřím tomu na kříži!‘ Vojín zaražen ustoupil o krok nazpět a vydechl: ‚Madona‘. Od té chvíle se již nikdo neodvážil sestru Vojtěchu obtěžovat“.

Skončila revoluce, veřejnost se uklidnila a zdálo se, že život se vrátí do normálních kolejí.

LÍŠEŇSKÁ PANÍ ŘEDITELKA

Jen nerada se loučila sestra Vojtěcha s nemocnicí ve Slaném. Sama o tom píše, že jí po nemocných zůstal v srdci velký stesk.

Povinnost však ji volala opět do školních tříd. Dne 1. září 1945 ji nacházíme jako definitivně ustanovenou učitelku na Dívčí škole v Brně - Líšni a od 1. září 1947 jako ředitelku téže školy. Sama o tom píše:

Sestra Vojtěcha se svěřenými dětmi ve škole Brno-Líšeň

„Náročná práce v Brně - Líšni brzy zahradila jakékoliv stýskání. Pán Bůh mi dal milost, že kamkoli jsem přišla, všude jsem byla ráda. V Líšni jsem žila cele pro školu, milovala jsem děti a ony milovaly nás.“

Škola se zdárně rozvíjela. Sestra Vojtěcha už měla za sebou kurs ruštiny a vysvědčení, které ji uznalo za velmi dobře způsobitou vyučovat ruskému jazyku na měš-

ťanských školách. Sestra Vojtěcha se nezastavila. Současně zapsána jako řádná posluchačka Vysoké školy pedagogické v Brně, absolvovala zde dva semestry v letech 1945-1946.

K ruskému jazyku měla sestra Vojtěcha zvláštní talent. Jenže... jenže... její třída se nechtěla učit ruštinu. Cosi se v těch dětech bránilo. Jednou přišla sestra Vojtěcha do školy a musela s neúspěchem posadit i řádo-

Rekonstruovaná škola v Brně-Líšeňi dnes

vou čekatelku, která neuměla lekci z ruštiny. Sestra Vojtěcha pokývala hlavou a řekla: „Sestřičky, sestřičky, vy se nechcete učit rusky? A co když vás jednou představení pošlou na misie do Ruska?!“ Ve třídě bylo ticho. Ale od toho dne se známky z ruštiny výrazně zlepšily. Jedna z jejích nejbližších spolupracovnic dodává, že sest-

ra Vojtěcha se i v dobách svého představenického úřadu denně modlila sekvenci „Stabat Mater“ za ruský národ. Její srdce bylo vždy široké a přístupné každé lidské bolesti, ať se jednalo o kohokoliv.

Spolusestry vzpomínají na život v Líšni s náročnými divadly a kulturními podniky, v nich se uplatňovaly téměř všechny děti. Tato divadla byla velmi navštěvována líšeňskými obyvateli a rodiči, kteří tam chtěli vidět své milované dítě. Tato různá představení brala čas a sí-

Sestra Vojtěcha v Brně - Líšni r. 1947 jako ředitelka s průvodem dětí

lu líšeňské paní ředitelce, neboť ona byla duší každého podniku. Možná, že málokdo tušil, že vlastně toto je jediný zdroj příjmů pro chudou školu, kde učitelky pracovaly zdarma a málokteré cíle mohlo zaplatit celé školné. Sestra Vojtěcha nešetřila námahou, pořádala, učila, cvičila s dětmi a také se upřímně radovala z jejich dět-

ských úspěchů. Ještě po letech se k ní hlásila paní, že je její bývalá „Šípková Růženka“ z Líšně. I do této rodiny měla Matka Vojtěcha možnost zasáhnout a přivést ke konverzi bratra „Šípkové Růženky“.

Zdálo se, že nic nemůže ohrozit chod zdárně se rozvíjející školy v Brně - Líšni. A přece. Datum 12. února 1949 je datem definitivního zrušení „Dívčí klášterní školy s právem veřejnosti v Brně - Líšni“. Nic nepomohla odvolání rodičů líšeňských žákyň, nic nepomáhaly urgencye ani přímluvy. O osudech všech řeholních škol bylo již předem rozhodnuto. Československá republika měla být „státem s ateistickým školstvím“.

Sestra Vojtěcha se vrátila z Líšně opět do mateřského domu „Pod Petřínem“ a byla šťastná. Ona byla vůbec vždy připravena přijmout jakoukoliv situaci a těžit z ní, co se vytěžit dalo pro duši a pro službu, kterou právě měla.

„Tak jsme ji viděly pomáhat v Notburce u dětí nebo sedat za stolem v přijímací kanceláři podpetřínské nemocnice, učit čekatelky ruštinu, pomáhat jim v jejich zápolení na státních školách, a nadevše jsme ji vídaly v hlubokém usebrání u svatostánku“, vzpomínají spolu sestry.

Jedno však bylo nápadné. Když sestra Vojtěcha se vrátila z Líšně, nevybalila si úplně všechny věci, ale nechala si větší část v zavazadle za lůžkem. „Co to znamená, sestřičko, pročpak se nevybalujete?!“, ptaly se spolu sestry při rekreaci. A bylo z toho vždy veselo. Ale sestra Vojtěcha se nevybalovala. Věc dospěla až k sluchu sestry vikářky Teofory. Při další večerní rekreaci se sest-

Pohled na mateřinec Kongregace od Strahova

ra vikářka přímo zeptala: „Je to pravda, sestro Vojtěcho, že nejste ještě z Líšně vybalená?“. „Ano“. „A můžeme vědět proč?“ Sestra Vojtěcha zkroušeně přiznává: „Prosím, já se bojím šaretu – a když se podívám na ta zavazadla, tak se cvičím ve statečnosti!“ Srdečný smích zahlaholil v rekreaci. „Sestro Vojtěcho, šaret skutečně nemáte, mám vám to dát písemně?! Tak se jen klidně vybalte.“ Sestra Vojtěcha se vybalila. Ale ne na dlouho. Sotva oslavila svůj svátek v dubnu roku 1950, volal ji hlas poslušnosti do prachatického Neumannea.

NEUMANNEUM

Ústav „Neumanneum“ byl v době příjezdu nové sestry představené Marie Vojtěchy Hasmandové dne 30. dubna 1950 přeměněn na Domov důchodců. Je to rodný dům filadelfského biskupa českého původu svatého Jana Nepomuka Neumanna a jeho sestry Johanky Neumannové, jedné z prvních čekatelek Kongregace svatého Karla Boromejského v Čechách.

Neumanneum prožilo mnoho změn a udrželo se v působnosti Kongregace více než sto let. Teprve v roce 1975 opouštěly sestry boromejky Prachatice. V době působení Matky Vojtěchy byl tento ústav pro přestárlé ve správě diecézní Charity a potřeboval mnoho oprav. Když zde sestry obdělávaly mnoho pozemků a ústav byl živ z vlastního hospodaření. Tak nebylo na opravy ani času ani finančních prostředků.

Sestra představená Vojtěcha přišla ve svých 36 letech do těžkých poměrů. Všude to volalo o pomoc. Nejen v budově, která se skládala ze čtyř domovních čísel, nejen na dvoře, kde ještě pobíhala spousta slepic, hus, kachen a jiné drůbeže, takže dvůr vypadal spíše jako selský statek než ústav. Komunita se skládala zčas-

Zanedbaný stav domu v Prachaticích

ti z místních sester a zčásti ze sester přistěhovaných ze zrušeného ústavu v Českých Budějovicích. Tyto sestry sem byly přistěhovány i se svou bývalou představenou sestrou Ilonou Richterovou. Její sestry k ní přirozeně lnuly. Nastala obava, že se komunita rozdělí. Do

Matka Ilona Richtrová – bývalá představená podřízena v Prachaticích Matce Vojtěše

této situace přišla Matka Vojtěcha v roli představené, ačkoliv byla věkem téměř nejmladší. Jedna ze sester o tom píše:

„Říkaly jsme jí ‚Matinka Vojtěcha‘. První, co udělala, bylo, že se denně chodila radit k sestře Iloně jako starší a zkušenější představené. Sestra Ilona byla šlechetná žena, ocenila její pokorný přístup a tak rozdvojení, které hrozilo, bylo hned zpočátku zažehnáno“.

Tatáž sestra vzpomíná: „Myslím, že nikdo nemohl říci, že by ho něčím zarmoutila, a když se jí zdálo, že někoho

něco bolí, že snad něco zavinila, dovedla hned věc urovnat, vysvětlit, potěšit. Sama jsem zažila, že za mnou přišla i večer k lůžku mne odprosit, protože mne večer viděla zarmoucenou, ačkoliv vina byla na mé straně. Dojalo mne to a snažila jsem se svůj chybný krok napravit.“

Prachatická komunita se utvrdila v lásce ke své mladé představené ještě jedním zásahem Božího dopuště-

ní. V blízkosti Znojma se zařizoval nový ústav „Plavec“. Bylo tam třeba nejen ochotných rukou, ale také rozvážné organizace. Sestra vikářka Teofora si zavolala na pomoc

ke všemu ochotnou sestru Vojtěchu. Ta přijela z Prachatic na týden na výpomoc. Jenže věc dopadla jinak. Mimořádnou fyzickou námahou při skládání drátěnek z nákladního auta do lůžek utrpěla sestra Vojtěcha uvolnění ledvinového kaménku, který se zasekl v ureteru a vyvolal těžké záchvaty ledvinové koliky. Nemocnou odvezli v těžkém stavu do nemocnice v Pelhřimově, kde se lékaři marně snažili pohnout kaménkem. Už by se byli uchýlili k operativnímu zákroku, kdyby jim v tom nebránily vysoké teploty nemocné. Konečně se nešťastný kamének uvolnil a ledvina se opět dostávala do normální funkce. Nemocná však byla předchozími útrapami tak vyčerpaná, že musela dlouho sbírat síly, než byla schopna cesty do Prachatic.

Kostel u Neumanea v Prachaticích

Za tu dobu však její komunita poznala, jak jim sestra představená chybí, jak je bez ní v Prachaticích smutno. V bolesti, modlitbě a radostnem očekávání jejího návratu se dokončilo stmelení všech v jedno srdce a jednu duši. Nejvíce ji milovala bývalá představená z českobudějovického asylu – Matka Ilona Richtrová. Zemřela po roce příkladnou smrtí v náručí sestry představeně Vojtěchy. Jaká to byla ušlechtilá láska těchto dvou sester, kdy staříčká představená dávala přednost a respektovala autoritu mladé, a mladá představená zahrnovala láskou a úctou svou staříčkou spolusestru. To se odehrávalo denně před očima celé komunity, která se tímto nevšedním příkladem opravdu vzdělávala. Tak uplynuly dva roky a několik měsíců.

V SÍTI BOŽÍ LÁSKY

Sestra představená z Neumannea byla jednoho dne znenadání zavolána do Prahy. „Co to jen bude?“ – dohadovaly se veselé sestřičky. A mnohá se se strachem tázala: „Nebudu snad já mít šaret...?“ Ale nikdo nemohl přijít na tu pravou příčinu.

Za několik hodin klečí sestra Vojtěcha před Matkou Bohumilou a po tváři ji stékají slzy. Možná, že i statečná Matka Bohumila zaslzela, když kladla své duchovní dceři tak zvláštní otázky... „Sestro Vojtěcho, můžeme Vám dát do Prachatic na tajno kněze, který by dával sestrám duchovní cvičení?“. „Jistě, Matko Bohumilo, s největší radostí!“. „Víte ale, co to bude znamenat? On náhodou unikl internaci, policie ho bude hledat“. Chvilka ticha. „Ano, Matko Bohumilo...“. „Je v sázce Vaše občanská svoboda, snad Vás uvězní ...“. „Ano, Matko Bohumilo.“ „A co víc, budou Vás podezírat ze vztahu k němu – a policie umí podezírat. Je tedy v sázce Vaše svoboda i Vaše čest. Není to pro Vás příliš, sestro Vojtěcho?“. Dlouho si hledí tyto dvě statečné boromejky z očí do očí... Pak sestra Vojtěcha zašeptá: „Uznáte-li mne za hodnu této oběti, přijímám ráda, Matko Bohumilo!“. Poslední objetí, požehnání a Matka Bohumila vtiskne do ruky sestry Vojtěchy malý obrázek, na nějž připsala svou rukou program života sestry Vojtěchy: „Věrná až k smrti!“ A tento program se naplnil.

Sestra představená Vojtěcha přijela domů, kde byla napjatě očekávána. Když komunitě vysvětlila, oč půjde, bylo chvíli ticho. Každý chápal závažnost situace. Kongregace se ve svých dcerách nezmýlila. „Budeme

mít exercicie“ – to je pro řeholnici jedna z nejradostnějších skutečností. A exercicie byly. Sestřičky přijížděly zvesela „na dovolenou“, chodily na procházku do lesa a v usebranosti strávily týden v milém Neumanneu. Sestra představená byla ve svém živlu, tam, kde se jednalo o Boží věc, o prospěch duší, neznala její vynalézavost, láska a obětavost žádnou mez.

Čím se přitáhla pozornost policie na tento dům, dosud nikdo neví. Nastal den 10. září 1952. V Prachaticích právě dlela na návštěvě rodná sestra sestry představené Vojtěchy – sestra Emilie.

Hned po ránu zakleпали na dveře kanceláře čtyři muži a žádali sestru představenou. Sestřička z kanceláře – nic netušíc – odpověděla, že ji jde zavolat. Jakmile zjistila, že jí jdou v patách, pochopila, o koho asi půjde a dala smluvené znamení zvonkem – třikrát zazvonila u schodů na klausurní zvonek, který vedl do bytu exercitátora. Sestra Doloris Janáková sama o tom vypráví:

„V tom mne napadalo, jestli si nedělá ještě díkučinění v oratoři a zamířila jsem ke druhému schodišti, abych ho nějak varovala. Muži mi byli v patách. Když jsem pootevřela klausuru, jeden z mužů vstrčil ruku mezi dveře a nechtěl je pustit. Násilím jsem je přibouchla. Muselo ho to zabolet, však mi to také dali do protokolu a přidali půl roku trestu. Začala jsem volat o pomoc. Přišla Matka Vojtěcha a pozornost se soustředila na ni. To mi stačilo, abych vyklouzla a vnikla do pokoje exercitátora, který na moje udýchané zprávy ihned opustil budovu a smluvenou cestou běžel k zadnímu vchodu, aby

se dostal přes stodolu k lesu. Nikdo nepočítal, že celý ústav je obklíčen.“

Zatím se konala domovní prohlídka v kanceláři. Sestra Emilie se odvážila a přišla za sestrou Vojtěchou do kanceláře. Sestra Vojtěcha stála bledá, ale klidná: „Sestřičko, co se to děje?“, zvolala s pláčem sestra Emilie, „snad Vás nechtějí zavřít?“. Tu se rozhorlil jeden příslušník policie a křikl: „Nedělejte teátr a jděte!“. Sestra Vojtěcha mu nebojácně odpověděla: „Prosím Vás, je to moje rodná sestra, přijela mne navštívit z Moravy a teď vidí toto tady...“. „Tady ji nemůžeme potřebovat, ať jde hned pryč“, odsekl policista. Odešla a s pláčem řící sestrám, co je. Ve dveřích jí ještě sestra Vojtěcha stačila pošeptat „Edigna“. Sestřička pochopila. Za několik dní si přišli pro sestru Edignu i pro sestru Doloris.

Domovní prohlídka trvala několik hodin. Sestry se shromáždily v kapli a žádaly, aby se směly rozloučit se zatčenou. Marné bylo naléhání, že ji zase vrátí. Policie zřejmě nechtěla vyvolat bouři, neboť vchod se naplnil plačícími stařenkami – všichni ji chtěli vidět. Konečně se uvolili, že ji přivedou do kaple. Komunita se shromáždila v kapli. Místní duchovní otec dp. rada Praxl jí podal

*Otec Remigius Janča OFM,
kvůli jehož ukrývání byla
sestra Vojtěcha uvězněna*

svaté přijímání a sestra Vojtěcha – posilněna svátostnou přítomností – do tichého vzlykání zazpívala neohroženě, krásně, plně a čistě první sloku písně „Matičko Boží, obětuj“. Věděla, oč se bude jednat, neboť ještě ve dveřích kanceláře jeden z mužů tajné policie informoval druhého: „Už jsme ho chytli, chtěl utéci zadním vchodem“.

Komunita nemohla zpívat pro pláč. Sestra Vojtěcha řekla pár slov – muži od policie byli v tu chvíli bezbranní – pak svým ovečkám požehnala a sestoupila do připraveného auta za volání:

„Matinko, vraťte se nám, vraťte se...“

„Poslední přibouchnutí dvířek od auta nám ranilo srdce“, píše její rodná sestra Emilie o tomto zážitku.

Pohled ven z vězení přes zamřížované okno

Pro sestru Vojtěchu nastalo dlouhých osm let vězení. Když později vzpomínala na léta vazby, na výslechy a vězení, napsala o tom:

„Byla to plodná léta v síti Boží lásky ...“.

ZAMŘÍŽOVANÉ OKÉNKO

Když se sestra Vojtěcha po vstupních formalitách dostala do své cely, kde bude trávit plný rok samovazby, poklekla na zem a její duše vzdávala Pánu čest chvalozpěvem *Te Deum*, jak sama jednou vyprávěla. Byla silná, duchovně vyzbrojena, i když chatrného zdraví a křehké konstituce.

O duševních útrapách této vazby nechtěla mluvit, říkala, že vše odevzdala Pánu Bohu a že to nebude brát zpět. Přiznává, že fyzicky mučeny nebyly, ale ponižování a duševních útrap, také zimy a nedostatku jídla za-

Pohled přes zamřížované okno vězení

kusily všechny dost. Zároveň se s Matkou Vojtěchou byla uvězněna z Prachatic sestra Edigna Bílková, sestra Doloris Janáková, z Hrabic sestra Placidie Gabriellová, z Písku sestra Christiana Houštová, z Českých Budějovic sestra Hermela Motáčková. Všechny byly představenými jihočeských filiálék.

Doba samovazby, přerušovaná pouze výsledky, rámem při donášení hubené stravy v plechovém šálku, klepnutím okénka ve dveřích, tzv. „špehýrky“, v níž se občas zablesklo něčí oko – zlé a výsměšné – se táhla do nekonečna. Nebylo hodin, nebylo kalendáře... Sestra Vojtěcha děkovala Pánu, že ještě ve dveřích při zatče-

ní v Prachaticích se dověděla o zatčení Otce exercitátora a mohla to tedy přiznat.

Zdá se, že strůjcům procesu se zdálo, že zatčená Antonie Hasmandová má málo přechinů a vyjde z procesu

CONCORDAT CUM ORIGINALI

27/3/03/H

Vyšetřování prováděl

Por. číslo	Kdo	Od	Do	Podpis
1	KS-STB, C. Budějovice	10. 4. 52.	29. 4. 53.	š. str. J. Janoušek

Sestra Vojtěcha ve vězení r. 1953 dle evidenční karty

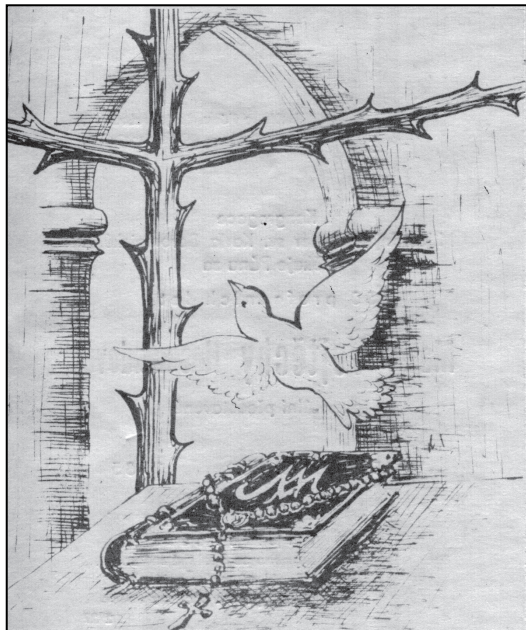
celkem s nízkým trestem. Protože se už proti ní nemohlo nic najít, byla vymyšlena další „umělá velezrada“. Obvinili ji, že přenesla tajný dopis pro Vatikán od odsouzené Žofie Langrové do francouzského vyslanectví. Sestra Vojtěcha při výslechu klidně odporovala, vždyť nikdy na francouzském vyslanectví nebyla. Když je však člověk sám, myšlenky pracují a policie má vždy k ruce

všechny technické prostředky, aby obviněného oklamala a přivedla k přiznání. A tak se stalo, že sestře Vojtěše byla při výslechu předložena listina, kde Matka Bohumila přiznává, že poslala sestru Vojtěchu Hasmandovou s tajným dopisem pro Vatikán na francouzské vyslanectví. Sestra Vojtěcha drží list papíru a ruce se jí chvějí. Čte jednou, čte podruhé, potřetí, prohlíží si podpis tak dobře jí známý – jak dobře znala rukopis Matky Bohumily! Ano, je to její podpis, omyl je vyloučen! – „Tak co, Hasmandová, Langrová to přiznává!“ Myšlenky sestry Vojtěchy pracují horečnatě... „Ano, Matka Bohumila ví, že jsem zavřená! Nechce už označit jiného, důvěřuje mi, že „to“ vezmu na sebe, ano ... ať už nikdo další nepřijde na řadu ... ano, já to vezmu... Matka Bohumila si to přeje...“

Tentokrát si vyšetřovatel mne ruce: „Přiznala se ...“ Jaké však to bylo překvapení, když po soudu se Matka Bohumila tázala v Pardubicích, co to mělo být s tím francouzským vyslanectvím, že o tom nic neví... A tak se objevila hrubá, odporná lež vykonstruované „velezrady“, na níž nebylo ani vláčekno pravdy.

Mezitím byla sestra Emilie poslána hledat svou sestřičku, neboť od jejího zatčení už uplynul rok. Možná, že se ještě teď diví, kde vzala odvalu dostat se spolu s jednou sestrou až k samému prokurátorovi. Ten ji přijal rozhořčeně a vyhrožoval zavřením, ale co by láska nedokázala! Sestra Emilie znovu a znovu prosila, aby alespoň jim řekl, kdy bude soud. Prokurátor se na adresu sestry Vojtěchy vysmíval, že se má dobře ta svéhlavá, ať se modlí, je si tím vším sama vinna.

Když se pak zeptal, v jakém vztahu je druhá sestra – a ta odpověděla, že v duchovním sesterství – rozlítl se a křičel na obě: „Já mám právo vás nechat zavřít!“. Když asi uviděl vyděšené oči obou řeholnic, řekl mírněji: „A soud bude už hodně brzy“.

Symbol utrpení a pomoci Ducha svatého a Panny Marie

Když se obě vrátily domů, byl ve vrátnici telegram, že soud se koná 19. září v soudní budově v Písku.

Z rodiny sestry Vojtěchy přijelo mnoho příbuzných. Oba bratři, Gusta i Vojtěch, sestra Emilie a jiní bratřanci, také sestra Tynuška se dostavila. Při dlouhém líčení, které trvalo skoro tři dny, pokyvovali všichni hlavou, kde se to všechno nabralo, ani tomu nerozuměli, z če-

ho všeho jsou jejich drahé obviněny. Když po soudu se mohli příbuzní se svou drahou Tonečkou setkat, bylo to velmi dojemné. Dozorci si museli vyslechnout ten údiv: „Naše Tonečka – ten anděl – a velezrada!?“. Brzy jim bylo jasno a odjížděli z Písku s pocitem hrdosti, neboť byla to Tonečka, která těšila své drahé, která i tam je dovedla povzbudit a přesvědčit, že utrpení pro věci Boží se nesou jako čest a vyznamenání.

PARDUBICE

Do Pardubic si odvážela sestra Vojtěcha rozsudek o zbavení svobody na osm let.

Historický pohled do dvora pardubického vězení

Spolu s ní odjížděla sestra Edigna s dávkou šesti let, sestra Doloris tři a půl roku a ostatní po třech letech odnětí svobody za to, že se účastnily duchovních cvičení v Prachaticích. Tentýž duchovní Otec dostává teď státní souhlas k vedení exercicií pro řeholnice a nikomu to nevadí. Co asi všechno vykupovaly naše drahé vězeňkyně!

Jedna ze sester, která byla uvězněna se sestrou Vojtěchou, vzpomíná na pardubická léta:

„Když jsem po roce uviděla sestru Vojtěchu ve vězeňském oblečení, zhrozila jsem se její bledosti. Byla hrozně vyhublá, avšak radostná a my všechny jsme pociťovaly určitou úlevu, že už je po soudu. Cesta z Písku vedla přes Pankrác, kde se přenocovalo a pak do Pardubic. Ta cesta byla radostná. Mohly jsme spolu mluvit. Jeli s námi i čtyři kněží, mohly jsme se vyzpovídat. To byl pro všechny velký svátek. Dozorce dal zastavit u švestkové aleje, pustil dvě vězeňkyně ven, aby natrhaly švestky. Když je pouštěl, řekl: ‚Ty švestky jsou státní a vy jste také státní, tak co!‘. Když jsme dorazily do pardubické věznice, potkaly jsme hned na chodbě svého bloku Matku Bohumilu, sestru Priscillu a sestru Hubertu! To byla radost. Naším příchodem se rozmnožil počet řádových sester asi na dvacet z různých řádů. Tu naše velitelství napadlo, že by nás měli nějak izolovat. Shromáždili nás na jedno oddělení s těmi ‚nejnebezpečnějšími politickými zločinci‘. Byli to vesměs intelektuálové: poslankyně, profesorky, doktorky, ženy s jinými akademickými tituly a s tresty vesměs nad dvacet let. Na tomto oddělení bylo celkem asi 66 osob ve třech společných místnostech s dvojáky na spaní. Tehdy bylo v táboře asi 300 trestanek. Není divu, že jsme si pana velitele překřtily na název ‚Sultán‘. Toto pojmenování se velmi vžilo.

Zažily jsme také veselou příhodu s tímto panem ‚Sultánem‘. Jedna stará paní ze Slovenska, která se také nějakým podivným omylem dostala na náš blok, si naříkala, že je jí zima. Kdosi jí dal dobře míněnou radu, aby jí pan Sultán dovolil napsat si o svetr. Při přehlídce ubikací rozpredla se mezi nimi roztomilá rozprava. Paní pra-

ví velice skromně: ‚Prepácte, pán Sultán...‘ ‚Cože?‘ ‚Já by som len potrebovala, pán Sultán...‘ ‚Co to povídáte?‘, zakřičel náčelník do usmívajících se tváří ostatních vězňů. Vyděšená paní nebyla s to říci nic jiného než: ‚Nehnevajte sa, pán Sultán...‘. Náčelník se otočil na podpatku a opustil vězeňský sál. Snad mu také hrál úsměv na uměle zachmuřené tváři. Tato zkazka se rychle rozšířila tichou poštou po vězeňském lágru k pobavení všech.

Ostnatý drát na zdech vězení

Jednou nás tentýž ‚Sultán‘ přistihl při modlitbě. Asi ho to podráždilo, protože řekl přísně: ‚Tady je modlení zakázáno!‘. Sestra Vojtěcha pohotově odpověděla: ‚Pane náčelníku, prosím vás, mohl byste nám to dát písemně?‘ Slíbil, ale nedočkaly jsme se. Tak zůstalo při modlitbě.

Denně byla povolena vycházka na prostranný dvůr, rovněž pod dozorem. Tuto procházku jsme nikdy nevynechaly, protože jsme se při ní modlily společně oficiem.

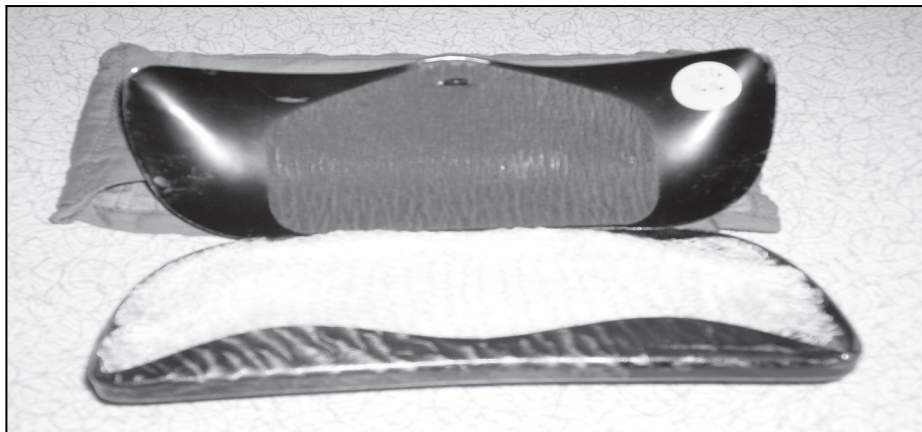
Tehdy bylo latinské a mně ještě dobře sloužila paměť. Chodila jsem vždy uprostřed, abych mohla pomáhat oběma chórům.

Drahá sestra Vojtěcha. Ona to byla, která se přimluvila u Matky Bohumily, abych i tam – ve vězení – směla složit doživotní sliby, které jsem ještě neměla. Prostřednictvím balíčků z našich rodin se k nám dostal svátostný Spasitel a to byla naše největší radost. Matka Bohumila uměla nazpaměť mešní ordinarium a recitovala denně ráno před příchodem dozorkyně mši svatou. Nic tedy podstatně nechybělo, aby mi Pán mohl udělit tu velikou milost.

Byl k tomu stanoven Štědrý den, kdy v odhadnutou půlnoční hodinu jsme se shromáždily v cele Matky Bohumily a tam u jejího lůžka – mezi dvěma dvojáky – bylo upraveno štokrle, na něm bílý ubrousek, na kterém spočívala svatá Hostie. Jedna sestra někde našla malou ohořelou vánoční svíčku. Moje slavnostní oblečení se skládalo z odřených vězeňských kalhot, záplatované blůzy – a na nohou pantofle. Všechno bylo krajně chudičké, ale tím kouzelnější. Byla jsem nesmírně šťastná! Víím, že to bylo dílo Matky Vojtěchy, která mi chtěla udělat tuto nesmírnou radost. Pak jsem ještě na svobodě tyto sliby slavnostně obnovila, ale drahocenná vzpomínka mi zůstala.

Jednou dostal náčelník nešťastný nápad, když se mu zazdalo, že politické vězeňkyně se mají ,moc dobře', protože pracovaly na pletárně a za upletené výrobky dostaly určitou odměnu ve formě poukázek, za které se mohlo něco málo v kantýně koupit. Náčelník za-

kázal práci. Byly jsme zavřeny na celách a neměly jsme přístup ani na klozet. Každá světnice dostala pro 22 lidí jeden hrnec. Bylo to hrozné. Celý blok zahájil hladovku. Tři dni odnášeli dozorcí netknuté šálky. S tím náčelník nepočítal. Přijela vyšetřující komise z Prahy. Vybra-

Pouzdro na brýle Matky Bohumily, které ve vězení sloužilo jako tajný svatostánek

li několik vězeňkyň – mezi nimi byla i sestra Vojtěcha. Jednání měla kladný výsledek. Všechny řádové sestry se musely vystěhovat o poschodí výš do jednoho velkého sálu a dole zůstali jen civilní političtí vězni. Dole se jim říkalo ‚Hrad‘, nahoře ‚Vatikán‘. Tato pojmenování se tak vžila, že i pošta byla označována značkou Hrad nebo Vatikán.

Jednou se i pan náčelník spletl. Když měl ukončit pravidelnou vycházku vězňů, poněvadž tam po celou dobu nebyl, zeptal se setry Vojtěchy, kdo je na řadě odejít. Když mu odpověděla, že ‚Hrad‘, vydal roztomilý rozkaz: ‚Hrad odchod, Vatikán zůstává!‘“.

Jiná spoluvězeňkyně vypráví:

„Dvě naše nejmladší sestřičky se také dostaly do Pardubic. Pracovaly v nějaké dílně, pravděpodobně v suteřenu. Poměrně vysoko umístěné okno ústilo do vězeňského dvora. Sestřičky viděly jen se kmitat nohy vycházejících vězeňkyň. Po čase si všimly, že jedna z nich si vždy zavazuje botku u jejich „okénka“. Byly už plné pozornosti, když přišel čas vycházky – a skutečně. Zase má rozvázanou botku... ale jak se shýbá, zazněl dolů úryvek z Evangelia... Jaká radost pro dvě mladé duše odříznuté od světa! Pak už vždy s dychtivostí čekaly, jakou povzbudivou větu dostanou. Později zjistili, že tím dobrodincem je sestra Vojtěcha. Dodaly si odvahy a poprosily v tísní, že jedné z nich docházejí sliby. To by nebyla sestra Vojtěcha, aby nějak nepomohla! Kdesi za rohem vězeňského dvora řeholní juniorka obnovuje své sliby do rukou boromejské profesky – sestry Vojtěchy! Nejen to, ale i o svátostné-ho Spasitele se postarala tato drahá sestra Vojtěcha – a dokonce i sušenku s marmeládou přinesla na zvýšení ‚lesku‘ slavnosti.

Jiná spoluvězeňkyně vypráví: „Sestra Vojtěcha náležela do skvělé skupiny kolem profesorky Vackové, s níž si výborně rozuměla. Dvě duše tak zcela Boží! Tehdy jsme byly nuceny pracovat v neděli. My jsme to odmítaly, za což jsme si vysloužily několik dní korekce – říkalo se tomu jít ‚do díry‘ – ve studené kobce tma a zima a z jídla skoro nic. Sestru Vojtěchu velmi trápilo, že Matka Bohumila nedovolila ‚svým‘ v neděli ‚stávkovat‘ a tak si vysloužit korekci. Ale poslechla. Jako dnes ji vidím, jak na nás čekala v den, kdy nás pouštěli ‚z díry‘ – s velkou nádobou horkého čaje a každou nejdřív obja-

la a pak napojila sladkým horkým čajem. Byly jsme vy-
mrzlé a vyhladovělé. Byl v tom takový projev solidarity
s námi a přitom tolik pokorného podřízení se vůli před-
stavené, že se Vojtěcha stala pro mne stálým vzorem ře-
holní poslušnosti.“

A opět další vypráví: „Jedna naše sestra nastupo-
vala do pardubické
věznice v zimě. Při-
šla po prožité zimě se
zkřehlými a promrz-
lými údy. Na chodbě
ji přivítala neznámá
vězenkyně s milým
úsměvem a ptá se:
„Máte teplé prádlo?“
Když viděla smutný
pohled, za chvíli tu
byla s náručí teplých
věcí. Jak to tehdy hrá-
lo!“

I sestře Vojtěše se
jednou podařilo do-
stat se „do díry“! Do
Československa při-
jel generální tajemník
Organizace spojených

Pohled z kobky v podzemí ven

národů – Dag Hammarskjöld (Hamršild). Vězenkyně se
umluvily, že ho řádnou cestou požádají o pomoc. Matka
Bohumila dovolila, aby se sestra Vojtěcha v té věci připoji-
la a požádala o dovolení používat náboženské pomůcky:

Misál a Písmo svaté. Bylo to vše v rámci vězeňských práv a řádnou cestou přes náčelníka. Výsledek byl překvapivý. Žádná výhoda, ale všichni do korekce. Tak se i sestra Vojtěcha ukládala k spánku v temné kobce, odkud číšel chlad. Ani vězeňské šaty nesměla mít, nýbrž jen kalhoty a halenu z tvrdé špinavé látky a na slavníku tvrdou

Ostnatý drát a nespravedlivé věznění

plachtu, která nehřála. Sestra Vojtěcha o tom vypráví: „Trásla jsem se zimou, která číšela z chladné betonové podlahy a nemohla jsem zimou usnout. Byla jsem sama. Mohla jsem si

dovolit ten přepych – trochu si zaplakat. Víím, že jsem volala: „Maminko, maminko“, a plakala jsem zimou a hladem. Náhle jsem ucítila něžnou ruku, jak mě pohladila po rameni a jak mi zastrkává za rameno teplou přikrývku... Mírné teplo se mi začalo rozlévat po těle a já jsem usínala jako spokojené dítě! Ráno jsem myslela, že Pán Bůh poslal moji maminku, aby mi pomohla. Vyšla jsem z korekce docela v dobrém stavu!“.

Na pardubická léta vzpomíná mnoho jejích spoluvězenkyň, z nichž citujeme ještě jednu:

„Chci psát o sestře Vojtěše, jak jsem ji poznala během svého věznění v Pardubicích. Vyzařovala z ní ra-

dostnost, pokora a nesmírná vůle obětovat se pro věci Boží. Pomáhala i nám, prostým vězeňkyním, nést tu bídu šedých vězeňských dní jak pomocí hmotnou, tak i duchovní. Sama v té době nemocná na plíce, pobírala zvláštní příděl mléka. Ačkoliv jej sama potřebovala, dělila se vždy s někým, kdo mléko neměl. Měla jsem to štěstí bydlet s ní na ‚Vatikánu‘.

Moje víra byla tehdy ‚v plenkách‘, dá-li se to tak říci. Věřila jsem sice, že je Bůh, Panna Maria, svatí, ale dále nic. Kolik hodin trpělivého vysvětlování mi věnovala drahá sestra Vojtěcha – ‚náš Vojtišek nejdražší‘, jak jsme jí říkaly. Ona to byla, která ve mně zažehávala smysl pro dobro a lásku k bližním a dokázala tu jiskru rozdmýchat v opravdový plamen poznání Boží Lásky. Říkala mi: ‚Jsi čistého srdce, Libulko, Pán Tě miluje, n-smíš ho zklamat!‘

Jednoho dne jsem směla z jejich rukou přijmout svaté přijímání. Byl to můj šťastný den. Viděla jsem, jakou má radost z mého nalezení Krista. Pak už mi nevadilo, že jsem ve vězení, každý den byl pro mne radostný.

Vojtěcha působila na své okolí blahodárně. Byla tak prostá ve své důstojnosti. Měla kolem sebe tolik jiných, kteří snad znamenali na společenském žebříčku více, ale ona nerozlišovala lidi po této stránce. Jsem vděčná Pánu Bohu, že mi poslal do cesty sestru Vojtěchu a že jsem směla růst vedle světice“.

Pak přišel rok 1960 a s ním i amnestie pro politické vězně. Sestra Vojtěcha strávila ve vězení plných sedm let a osm měsíců.

VIDNAVA

Psal se 10. květen 1960, kdy brány pardubické věznice se otevřely a řádové sestry, které zde ještě zbyly, směly opustit tento dům svých zápasů, utrpení, ale i skvělého svědectví, které vydaly Božímu království.

Také Matka Bohumila se sestrou Vojtěchou opouštěly Pardubice, aby se vrátily do své řeholní rodiny, která je již s napětím očekávala. Sestra Vojtěcha jela do Božic za sestrou Emilií, Matka Bohumila na Hradiště, aby se ujala osiřelého vedení Kongregace. Jaké to bylo shledání! Matka Bohumila děkovala Pánu za věrnost svých dcer, neboť všechny plnily své poslání podle svaté řehole, jak jim řekla při loučení v podpetřínském mateřinci dne 24. ledna 1952.

Dům charity (bývalý soud) ve Vidnavě pro pobyt boromejek

A sestra Vojtěcha hned po přivítání spěchala k svatostánku v božické kapli, aby vzdávala díky svému Spasiteli za ta léta v síti jeho lásky, kde si ji tříbil, posiloval a připravoval pro další úkoly. Sama přiznává, že se v prvních dnech, kdy mohla zase k svaté zpovědi, na mši svatou a k svatému přijímání, nemohla ubránit slzám. Byly to slzy radosti, vděku a vnitřního štěstí.

Pán poslal svou věrnou služebnici na zcela zvláštní pole působnosti – k nejstarší generaci sester do Vidnavy. Matka Bohumila měla zřejmě starost o tuto drahou sestru, aby policie nesledovala znovu tuto vzácnou osobnost. Byla zařazena nejprve do pomocných, pak do administrativních prací, nakonec byla jmenována do funkce představené sester ve Vidnavě, a to od září 1969. To už jí patřila všechna srdce vidnavské komunity.

Jedna sestra vypráví:

„Bylo to dne 31. května 1960, kdy mne sestra představená Tobie poslala na nádraží, abych šla naproti nové sestře naší komunity sestře Vojtěše. Přijela vlakem. Něco zvláštního na mne zapůsobilo. Byla skromná, jednoduchá, plná ohledu k druhým. Svou laskavostí a dobrotou přitahovala naše srdce. Když byla v domě brigáda, sestra Vojtěcha byla mezi prvními. Krásně se s ní žilo, byla naší radostí.“

Jiná sestra vzpomíná:

„Studovaly jsme malou teologii podle P. Bárty. Učení z papíru bez výkladu nám moc nešlo. Sestra Leona si vzpomněla na sestru Vojtěchu. A tak jsme své nejasnosti, dotazy a úkoly posílaly do Vidnavy. A sestra Vojtěcha trpělivě opravovala, vysvětlovala a dávala nám

nové impulzy, takže jsme všechno zvládly. Ona sama absolvovala teologický kurs s výborným prospěchem dne 8. června 1969“.

Tatáž sestra doznává: „Každé setkání s Matkou Vojtěchou bylo pro mne novou vzpruhou a osvěžením k další radostné službě. Ona to jaksi do člověka přelévала!“

*Sestra Vojtěcha na cestách v autě
v roce 1962*

„Mám na Matku Vojtěchu tuto krásnou vzpomínku“, píše jiná sestra. „Když nám do Vidnavy přivezli brambory, přebíraly jsme je na dvoře a ukládaly do sklepa. Ona u té práce nikdy nechyběla. Vybírala si tu nejtěžší práci, kde se nejvíce prášilo. Jednou jsem jí řekla, že právě ona by snad

nemusela být pokaždé v tom největším prachu. Odpověděla mi: „Ale sestřičko, někdo tu práci vykonat musí, proč bych to nemohla být já?“ Tak mi to utkvělo v mysli a často mi to pomohlo, že jsem si také řekla – a proč bych to nemohla být já – tam, kde se jednalo o to, vzít na sebe nějakou obtíž...“.

Ve Vidnavě si sestra Vojtěcha získala srdce všech – i těch, které na ni snad zpočátku hleděly s nedůvěrou. Potom o ní říkaly: „Naše sestra představená umí rozdá-

vat radost, jen se na nás podívá... Cítily jsme, že láska Ježíšova byla v ní – a tu nám rozdávala“.

Ve Vidnavě si sestra Vojtěcha udělala také s velkým úspěchem autoškolou. Dobře jezdila, měla k tomu vlohy, říkala, že ráda umývá auto. Ona vždy ráda přiskočila všude, kde byla práce.

Matka Vojtěcha při umývání auta ve Vidnavě v roce 1967

„Všechny jsme cítily,“ vypráví jedna sestra, „že nás má ráda. I když musela pokárat, činila to ohleduplně a se skromnou upřímností, takže pokáraná sestra upozornění přijala. Byla přitom veselá, přátelská, uměla rychle odpustit. Ze své lásky nikoho nevyjímala.

Když byla v roce 1970 zvolena do funkce generální představené, nerady jsme ji ztrácely a jen vědomí, že bude stát v čele Kongregace, mírnila naši bolest“.

DO SLUŽBY MATKY

Celá Kongregace boromejek se upínala s touhou a modlitbou k datu 8. července 1970, kdy byly na Hradišti u Znojma volby do generálního vedení. Přijel pan bis-

*Matka Vojtěcha při návštěvě brněnského biskupa Skoupého
ve Znojmě-Hradišti v 70. letech*

kup Dr. Karel Skoupý, uvítán místními duchovními Otcí a odstupující generální představenou Matkou Bohumilou Langrovou. Pan biskup sloužil v kostele u sv. Hippolyta slavnou mši svatou ke cti Ducha svatého a po ní se ujal předsednictví VII. generální kapituly boromejek v Československu. Do kapitulní místnosti neměl přístup

nikdo kromě pana biskupa a sester delegátek, které byly pro tento úkol zvoleny svými volebními skupinami.

Netrvalo dlouho a všichni očekávající uslyšeli z kapitulní místnosti bouřlivý potlesk. Bledá, ale klidná sestra Vojtěcha na otázku pana biskupa, zda přijímá volbu,

Matka Vojtěcha se spolusestrami krátce po zvolení 8. září 1970

odpověděla tichým, ale zřetelným hlasem: „Ano, přijímám jako kříž!“.

Celé shromáždění se odebralo do kaple, kde nově zvolená generální představená složila vyznání víry a přísahu věrnosti a ze všech boromejských srdcí se vzneslo k nebi vroucí „Te Deum“, neboť všichni cítili, že Bůh dal tomuto řeholnímu společenství skutečnou Matku.

Tak se Matka Vojtěcha ujala řízení Kongregace dne 8. července 1970 a byla znovuzvolena 2. července 1976

na VIII. generální kapitule. Aby mohla být zvolena ještě do třetího období, vyžaduje církevní právo tak zvanou postulaci, kterou schvaluje Kongregace pro řehol-

*Matka Bohumila na odpočinku
v klášteře na Hradišti*

níky a sekulární instituty v Římě. Tak se také stalo dne 12. července 1982. Nastaly dva dny naplněné čekáním – i když radostným, protože se všeobecně věřilo, že postulace bude schválena. Konečně dne 14. července – již za dva dny – hlásila pošta příjem telegramu, který pošta přeslabikovala s roztomilou důkladností. Na Hradišti vypukl jásot a Matka Vojtěcha s pokorou sobě vlastní přijala opět na

svá ramena kříž řízení, který měla nést po stoupající strmé cestě ještě do dalšího období.

Kdo by teď chtěl vyspat celou tu bohatou náplň života a působení generální představené Matky Vojtěchy Hasmandové, musel by se odhodlat napsat novou knihu – knihu bohatou, tak bohatou, že ta představa bere dech... Musel by vyslechnout všechny sestry, s nimiž byla ve

styku, všechny lidi, jimž prokázala dobro – a pocítil by, jak všechny milovala, vychovávala, unášela k Bohu svým slovem a mimořádným příkladem pravé řeholnice. Milovala Pána, milovala církev, milovala všechny kongregace, ale nade všechno milovala svou řeholní ro-

Klášter Znojmo - Hradiště v 70. letech

dinu, pro kterou byla schopna každé oběti. Sama uchválena láskou, přenášela její oheň na všechny...

Že je ochotna ke každé oběti pro společné dobro, dokázala nejednou při společné schůzce představených různých řeholních společností, které měly na Hradišti vždy dveře otevřené. Také se nebála připojit svůj podpis k žádosti o povolení řeholního dorostu a jeden takový dopis, adresovaný panu prezidentovi, sama sestavila a podepsala. Její statečný postoj se projevil také tehdy, když se Česká katolická Charita rozhodla pořádat svou

výroční schůzi předsednictva v Charitním domě sester v Hradišti. Charita požádala o dvě místnosti a pohoštění, jinak se jednání na sestry nevztahovalo. Sestřičky mají pochopitelně s takovou schůzí plno práce. Matka Vojtěcha si věděla rady, jak využít takové nepříjemné situace pro dobro věci. Kdž se všichni pozvaní shromáždili k přesnídávce ve velké hovorně a vedoucí je přivítal za Charitní domov na Hradišti, přihlásila se ke slovu Matka Vojtěcha. Celé shromáždění utichlo a se zájmem

*Matka Vojtěcha na ilegálním setkání řeholních představených
k žádosti vůči státu o povolení přijímat dorost*

pohlíželo na Matku Vojtěchu, která je s klidem a noblesou sobě vlastní oslovila, přivítala a přednesla žádost, kterou si předem pečlivě připravila. Bez obalu žádala o dovolení řeholního dorostu s takovou samozřejmostí a naléhavostí, že se nikdo neodvážil ji přerušit. Tato řeč

ovšem nebyla v programu. Když Matka Vojtěcha skončila, byla chvilka ticha, pak někdo zatleskal a všichni přítomní se přidali. Jaká však byla atmosféra, dosvědčuje to, že nikdo neměl odvahu k tomu něco říci.

Odvážný čin Matky Vojtěchy však přesto nezůstal bez odezvy. Všem to přidalo na odvaze a začalo skutečné jednání o povolení řeholního dorostu.

Abychom mohly alespoň ve stručnosti vylíčit činnost Matky Vojtěchy jako generální představené, rozdělily jsme si téma do dvou skupin:

Matka Vojtěcha na soukromé audienci u papeže Pavla VI. při zakládání Federace milosrdných sester sv. Karla Boromejského v r. 1970

- dokumenty Kongregace a
- rozdávající se srdce

Dokumenty Kongregace

První, čeho se ujala nová generální představená, bylo přepracování Konstitucí podle pokoncilních pokynů. Kolik to bylo pracovních kapitol, porad s kněžími-odborníky, kolik to bylo změn, návrhu a pilování, než celé Konstituce prošly mateřským srdcem Matky Vojtěchy,

Matka Vojtěcha v r. 1970 s Mons. Nekulou, podporovatelem Kongregace

její zkušenou a rozvážnou duší tak, že na římské Kongregaci pro řeholníky si vysloužily pochvalu a uznání, neboť odpovídaly jak původními duchu zakladatelů, tak současným potřebám a pokynům pokoncilní církve.

Šťastným dnem byl pro Matku Vojtěchu den 12. března 1980, kdy došlo z Říma schválení definitivní úpravy Konstitucí. To jsou pevné základy, na nichž

bylo možno postavit další potřebné Stanovy, Duchovní Direktář a každé další úsilí o obnovu vnitřních struktur Kongregace.

Matka Vojtěcha chtěla mít svou řeholní rodinu pevně zabudovanou tam, kde ji chce církev mít. Její církev-

ní smýšlení bylo vždy citlivé a připravené přijmout každý dokument, který se objevil jako příručka pro řeholnice. Hned ho obstarala jakýmkoliv dosažitelným způsobem pro každou sestru a chtěla, aby každá sestra sv. Karla měla u sebe alespoň *Perfectæ caritatis* (PC – dekret o dokonalé lásce pro řeholníky) a *Evangelica testificatio* (ET – apoštolská exhortace Pavla VI., která dekret doplňuje a vysvětluje).

Matka Vojtěcha r. 1971 krmí psa v Určicích se spolusestrami (Adéla, Bořivojka, Bernardina, Edigna, Bohumíra a Ambrožka)

Na jejím stole se hromadily další a další dokumenty. Matka vždy projevila radost a vděčnost Pánu, kdykoliv objevila nějakou církevní „novinku“. Posledním dokumentem, tak důležitým a zároveň tak těžko dosažitelným, byl církevní zákoník *Codex juris canonici* (CIC) –

Kodex kanonického práva. Když vyšel v Římě, podpořovala Matka Vojtěcha u několika kněží překladatelský elán této úmorné práce, až se jí podařilo jej získat. To byl pro její duši opravdový „úlovek“ ... Její styl církevního smýšlení byl zcela nelíčený, dychtivý a vřelý, takový – jak říkáme – svatokarelský.

Sotva Matka Vojtěcha nastoupila do úřadu, již se ohlásila Federace boromejek ze zahraničí s pozvánkou

Matka Vojtěcha na cestách v 70-tých letech

do Říma. Byla to první zahraniční cesta Matky Vojtěchy, kterou podnikla s tehdejší sestrou vikářkou Ludmilou Plevovou.

Založení mezinárodní Federace sester boromejek je datováno 11. října 1970 a je již podepsáno Matkou Vojtěchou za československý generalát. To byl pravý začátek.

Již následující roku 1971 odjela Matka Vojtěcha se sestrou sekretářkou Inviolatou na pozvání Federace do kolébky zrodu boromejek – do Nancy.

Matka Vojtěcha, jak sama říkávala, tam vezla ve svém vlastním srdci srdce všech boromejek. Setkání českých boromejek s francouzským mateřincem – z něhož kdy-
si, v r. 1837 vyjelo pět sester určených pro Prahu – bylo velice dojemné a neobešlo se bez slz dojetí celé Federace. Nancy přijalo Matku Vojtěchu s velikou láskou. Ovo-
cem tohoto shromáždění byly Stanovy Federace a tzv.

*Zakládací setkání generálních představených Federace boromejek
v Nancy r. 1971*

Základní Pravidla. Byl to stručný spisek, který opět potvrdily všechny generaláty, poněvadž se stal písemným pojítkem všech. Také každá sestra v Československu obdržela svůj výtisk, aby jej měla vždy po ruce. Byla to vůbec radostná práce v dvojazyčném zasedání, které trvalo většinou celý týden. Nesmírná radost tryskala z jednoty, jaká se projevovala ve vzájemných vzta-

zích, i když časový odstup byl veliký. Kdykoliv se objevilo, že něco děláme stejně, nebo že při srovnávání Konstitucí jsme postupovaly stejně v Polsku i v Západním Německu, v Rakousku a ve Francii, dvacetičlenné shromáždění zazářilo radostí.

Když jsme podruhé přijížděly do Nancy v roce 1977, měly naše spolusestry za sebou již dvě zasedání v Trevíru a v Graftschafu, kterých se Československo nemoh-

Matka Vojtěcha při soukromé audienci u Jana Pavla II. r. 1979
lo zúčastnit.

V roce 1977 jsme společně oslavily 325 let trvání naší Kongregace.

„Pamatuji se,“ vypráví tehdejší sestra sekretářka, která Matku Vojtěchu doprovázela, „jak jsme dorazily do Nancy s velkým zpožděním, takže jsme nemohly dál přesnou zprávu o svém příjezdu. Vzpomínám, jak jsme se na nádraží dohadovaly s taxikářem, kam nás má odvézt. Ačkoliv jsem mu říkala přesnou adresu nancyjského mateřince, tvářil se nechápavě, dokud jsem nevyslo-

Setkání generálních představených Federace boromejek (zleva Matka Vojtěcha, Paula - Mokolow, Immakulata - Vídeň, Clemens - Nancy, Edburga - Trevír, Angela - Grafschaft, de Paula - Třebnice

vila jméno svatého Karla Boromejského. Tu se usmál a pokýval hlavou: „Ano, už vím, svatý Karel, ano, to jsou sestry svatého Karla“. – A za pár minut jsme stá-

ly ve vrátnici. Bylo to časně ráno v době mše svaté. Sestra Cecílie u varhan se toho dne zvlášť modlila za příjezd československých boromejek, ale ráno nikde nikdo. Mše svatá pokračovala – ale co to? Sestra Cecílie hledí k oltáři – je to možné? K svatému přijímání přistupuje Matka Vojtěcha a sestra Inviolata... mám tedy vidění, nebo co to je...? Varhany se odmlčely, zpěvačky ztratily notu... Matka Yvonne se otáčí a usmívá se...

Matka Vojtěcha s představenými z Federace boromejek při veřejné audienci na svatopetrském náměstí r. 1984

Ne, nebylo to vidění, ale skutečnost – a sestra Cecílie přiznává, že poprvé vypadla z role natolik, že musela přestat na chvíli hrát. Na závěr mše svaté řekl kněz s ulehčením: „Bohu díky, Znojmo je tady, rodina je celá!“.

Další zahraniční cesta Matky Vojtěchy směřovala do Říma v roce 1979. Federální zasedání se uskutečnilo při příležitosti 300-letého jubilea složení slibu milosrdenství dne 22. července 1679. Toto zasedání mělo pro Matku Vojtěchu dva překrásné zážitky, které by si zasloužily samostatného vyprávění.

Byla to soukromá audience u Svatého Otce Jana Pavla II. – a na zpáteční cestě návštěva vídeňského mateřince právě v den slavnosti svatého Karla Boromejského. Ve Vídni žily ještě sestry, které vstupovaly do pražského mateřince „Pod Petřínem“ jako čekatelky a vlivem politických poměrů po II. světové válce byly odsunuty do Vídně. Cítily jsme překlenutí velké bolesti, která zde doznívala. Matka Vojtěcha měla v komuni-

*Matka Vojtěcha čerstvě
ve službě generální představené*

tě čtení v češtině a po tvářích německých spolusester se hrnuly slzy, neboť ještě zcela dobře rozuměly česky. Vídeňská generální představená Matka Verena Korgero-

vá dávala s dojetím najevo, jak jsou si s Matkou Vojtěchou blízké. „Po této hodinové besedě jsme všechny cítily,“ vyprávěla pak Matka Vojtěcha, „že mnohé jizvy mezi Prahou a Vídní se zhojily ...“.

Boží prozřetelnost připravila Matce Vojtěše ještě jed-

*V refektáři ve Znojmě-Hradišti při obědě
s návštěvou představené z Polska*

no setkání v Nancy, a to v roce 1984 při příležitosti 400-stého výročí smrti svatého Karla Boromejského, který opustil pozemskou skutečnost svou blaženou smrtí dne 3. listopadu 1584.

Boromejské cítění táhlo drahou Matku Vojtěchu k hrobu a na místa posvěcená tímto velikým milánským arcibiskupem, kterého se dovolávají boromejky jako hlavního patrona a přímlyvce před Bohem. Záměr se podařil

a Matka Vojtěcha se sestrou vikářkou Inviolatou měly to štěstí, že mohly pokleknout u hrobu našeho světce v milánské katedrále a přednést tam všechny prosby za své společenství a donést tam všechnu lásku jeho oveček z Československa. Tehdy mohly navštívit také jeho rodnou Aronu na kouzelném břehu velkého jezera Lago Maggiore s boromejskými ostrovy a s tolika památkami světce. Když stanuly před 35-timetrovou sochou milánského kardinála, zalitou září ranního slunce, srdce Matky Vojtěchy zaplesalo horoucí modlitbou za kongregaci s takovou vroucností, že se zdálo, že svatý Karel se na své dcery z té výše usmívá. Bylo to právě 2. října 1984, v den jeho narozenin.

Při každé takové cestě bylo první starostí Matky Vojtěchy sehnat dostatečný počet pohlednic a poslat pozdrav všem filiálkám do Československa. Po celou dobu putování měla Matka Vojtěcha všechny na paměti a všechny chtěla ujistit písemným pozdravem o své lásce.

V roce 1986 si připomínal polský generalát v Třebnici 125té výročí od příchodu boromejek do Třebnice. Když došla pozvánka z Třebnice do Znojma, Matka Vojtěcha svolala svou radu a řekla: „Milé sestry, víte co, pojedeme a pojedeme všechny. Třebnice není tak daleko, pojedeme autem a navštívíme hrob Matky Heleny Tiché, která zasadila polskou větevku s velikými duševními bolestmi“.

Od úmyslu k činu neměla Matka Vojtěcha nikdy daleko. A tak 10. října 1986 vypravila se celá generální rada v čele s Matkou Vojtěchou do Polska na třídní návštěvu. Ovoce této návštěvy a styky mezi polským a česko-

slovenským generalátem bylo zvlášť požehnané, neboť zahladilo stín dávného nedorozumění mezi těmito dvěma východními generaláty: Třebnicí a Prahou. Dávno již padly všechny důvody, které sehrály roli stínu, boromejky polské i české se společně radovaly a cítily zcela zřetelně, že jsou jedno srdce a jedna duše. Matce Vojtěše přinesla tato návštěva velikou útěchu. Její šlechetné srdce chtělo vyrovnat každé nedorozumění a láskou zahojit každý stín bolesti.

Matka Vojtěcha při práci se svými asistentkami

Na poslední návštěvu zasedání Federace, které se mělo konat v říjnu 1987 ve Vídni, se připravovala Matka Vojtěcha velmi pečlivě. Boží úradky

však byly jiné. Tehdy již hlodala zákeřná choroba na jejím organismu a návštěvu nebylo možno uskutečnit. Jisté je, že vlivem Matky Vojtěchy se mohla naše Kongregace zařadit do velké rodiny boromejské Federace, která si Matky Vojtěchy velice vážila a vždy se tázala na její mínění. Poznávaly jsme, že také boromejky jiných národností pociťovaly něco z onoho tajemného vyzařování Ducha Božího ze srdce Matky Vojtěchy, kterým se projevovala v každém prostředí.

Poslední a vrcholnou prací Matky Vojtěchy na poli Federace byl a je překlad Federálního Direktáře z francouzského a německého originálu. Překlad byl velmi náročný. Jsou v něm i poslední síly Matky Vojtěchy, která na něm pracovala s houževnatostí a vytrvalostí jí vlastní. Je to její poslední dar lásky Kongregaci k svátku svatého Václava v jubilejním roce 1987, kdy Kongregace oslavila 150. výročí příchodu prvních sester českého původu z Nancy do Prahy. Byl to svátek svatého Václava v roce 1837.

Mimo zahraniční cesty pracovala Matka na různých kongregačních materiálech. Každá generální kapitula měla 4 až 5 pracovních zasedání. Každá kapitula dostala od Matky Vojtěchy dotazník s nejméně 80 otázkami na vyburcování pracovního úsilí sester a na hledání nových cest za řeholními ideály. Aby výsledky této obrodné duchovní práce neupadly v zapomenutí, vypracovala Matka Vojtěcha stručné shrnutí, které uložila do brožur s výstižným názvem – Pochodeň I. a Pochodeň II. Vane z nich skutečný žár srdce Matky Vojtěchy.

Naše vyprávění by nebylo úplné, kdyby tu chyběla zmínka o veliké lásce Matky Vojtěchy k *Liturgii horarum*, k božskému oficiu. Sotva se objevily první útržky českého překladu breviáře, nedala si Matka Vojtěcha klidu, dokud alespoň po částech a s velkým úsilím nezavedla v celé Kongregaci úplnou modlitbu kněžského breviáře i s nádhernými lekcemi hodinky četby. Bylo to něco úžasného! Celá Kongregace zahořela novou láskou k liturgické modlitbě.

S jakou radostí přijala Kongregace v r. 1974 od Matky Vojtěchy vzácný dárek pod stromeček v podobě nového žaltáře! Když se nám podařilo jednu takovou „cihlu“ přivést na Federaci, šel náš breviář z ruky do ruky a mnohé oko nad ním zaslzelo. Proti lehounkým elegantním výtiskům Západu hlásal náš žaltář námahu vlastní výroby i lásku, která mu dala tuto formu.

To vše nestačilo horlivému srdci Matky Vojtěchy. Vyprosila si u P. Dr. Špurka komentáře k jednotlivým žalmům a dala je k dispozici všem filiálkám. Také jiné kongregace si odnášely s radostí tento vzácný elaborát z Hradiště.

Rozdávající se srdce

Celé představenenské období Matky Vojtěchy od prv-

Matka Vojtěcha inkognito v civilu s parukou pro návštěvy ilegálně formovaných mladých sester

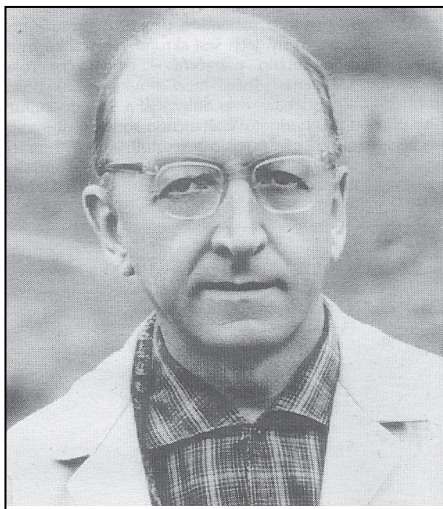
ního až do posledního dne proběhlo ve známém období náboženského útla-ku, který tak výrazné sama zakusila v letech věznění 1952-1960. Po mnoho let – od r. 1950 s malou výjimkou až do roku 1968 – Kongregace nemohla přijímat nové členy. Matka Vojtěcha si kladla otázku: „Máme v roce 1970 zase užstat stát?“. Pán volal... Co

udělá ústřední vedení? – Bylo třeba podstoupit značné riziko. Najdou se kromě generální rady další sestry, které vezmou na sebe toto riziko? A našly se ... Kdyby

Matka Vojtěcha neměla k tomu dostatek osobní odvahy – ona, která zakusila všechnu tvrdost vězení – nebylo by toto dílo možné. Ale to by nebyla Matka Vojtěcha. Když šlo o duše a o Boha – nic ji nemohlo zadržet. Angažovala se osobně s pružností ducha a s elánem jí vlastním, a tak Kongregace mohla opět žít.

Pro mladé duše bylo zapotřebí se postarat nejen o teplo domova a společenství sester, ale také o určitou a spolehlivou duchovní formaci. II. vatikánský koncil vyžadoval vlastní formační materiály pro všechny stupně formačních skupin. Stovky a stovky stránek nejružnějších druhů duchovní literatury přeběhlo před očima i srdcem Matky Vojtěchy. A tak postupně dostávaly všechny vyučující sestry „svůj příděl“ pro své svěřenky.

Čekatelky dostaly učivo na 2 až 4 roky ve formě náboženské výuky i křesťanské a řeholní výchovy, postulanky dostaly svůj sešit na přechod z čekatelských let do vážnosti noviciátu. Novicky dostaly svůj zvlášť obsažný díl na zakořenění do charismatu a spirituality Kongregace, do jejích Konstitucí a do čtyř slibů připravované profese, a juniorky se živily materiály pro dospělé v urbanovském „Vzrůstu

*Otec Jan Evangelista Urban,
OFM, hlavní duchovní rádce
Matky Vojtěchy*

ke Kristu“, v pokoncilní věrouce a mravouce. Jen poslední úsek církevních dějin zůstal nedokončen...

Pedagogický talent Matky Vojtěchy, podpořený praxí i příslušným vzděláním, zde měl široké pole působnosti. K tomu je třeba přičíst ještě hodiny a hodiny, kdy Matka Vojtěcha osobně zkoušela všechny „řeholní učenky“. Zkoušela nejen vědomosti, ale mateřským srdcem pomáhala, řešila, povzbuzovala a zhlazovala malá zakopnutí svých milovaných sestřiček. Její nejbližší spolupracovnice svědčí, že to dělala ráda a s ochotou, která

*Momentka Matky Vojtěchy
na konci konci 70. let*

šla až za hranice jejich časových možností.

Nebylo to jen řeholní mládí, pro které si Matka Vojtěcha rezervovala drahocenný čas. Všechny sestry byly předmětem upřímné lásky Matky Vojtěchy. Nikdy nedovolila, ani v době největšího pracovního napětí, aby se omezoval vstup do jejího pokoje. A když někdy její spolupracovnice projevovaly

nesouhlas s ustavičným klepáním na její dveře, chlácholila jejich rozhořčení slovy: „Ale milé sestry, vždyť jsme tu přece pro sestry, kam mají jít, když něco potřebují...? Vždyť jsme tu přece proto, abychom sloužily sestrám.“

Když přijely na poradu sestry představené z filiálek, nastavovala večery, aby se jim mohla věnovat. Měla pro

ně jen jednu větu, kterou ony vždy rády slyšely od své Matky: „Sestry představené jsou mojí velkou láskou!“.

I pro nemocné sestry si našla čas a denně spěchávala hned po snídani do nemocničky, aby je po ránu viděla, potěšila je laskavým slovem a poznamenala jejich čela křížkem požehnání.

Ano, nacházela čas – a to často s velkou námahou, ale přece ho našla – i pro zemřelé sestry, aby je doprovodila na poslední cestě na kterémkoliv vzdáleném místě. Často se ocitla ve velmi obtížných podmínkách. Její spolu-

pracovni-
ce se ji ví-
cekrát sna-
žily odvrá-
tit od ces-
ty na po-
hřeb pou-
kazováním
na nesjízdné
silnice,
na počasí,
na důležité
jednání, ale ona
vždy říkala:

*Matka Vojtěcha s asistentkou u hrobu
své předchůdkyně Matky Bohumily Langrové*

vala: „Sluší se, aby za rakví dcery šla matka...“.

Milosrdné srdce Matky Vojtěchy daleko přesahovalo rámec vlastní řeholní rodiny. Jakmile se doslechla o nějaké nouzi nebo potřebě pomoci, ihned byla plná tou-

hy pomoci po stránce duchovní i hmotné. Hmotné prostředky byly v jejích rukou jen jako „na obrátku“.

Často přišli se svými potřebami také kněží. Mohli vždy najít u Matky Vojtěchy nevšední ochotu pomoci z lec-

*Kostel svatého Hypolita
ve Znojmě - Hradišti*

keré nesnáze. Jednou vyprávěl jistý řeholní kněz skupině mladých chlapců: „Když už nevím kudy kam, jdu na Hradiště, Matka Vojtěcha mi jistě pomůže“. Jednou přišla početná skupina mladých s duchovním Otcem na Hradiště – samozřejmě hladová a bez peněz. Matka Vojtěcha sama obsluhovala, chlapci se dávali do hovoru, nálada se zvedla. Tu říká Matka Vojtěcha: „A co byste ještě pro ně potřeboval, Otče?“. Otec se podíval po svých chlapcích a řekl

dojatě: „Vidíte, chlapci, neříkal jsem vám, že sem můžete vždycky přijít? Já jsem se tu ještě nikdy nezklamal!“.

Také bohoslovci rádi přišli na kus řeči s Matkou Vojtěchou. Obvykle z toho byl rozhovor o rozjímání a meditaci, neboť Matka Vojtěcha dobře věděla, kolik síly odtud plyne pro každého, kdo chce jít za Pánem strmou

cestou zasvěcení. Jeden bohoslovec jí svěřil, jak přišel ke kněžskému povolání. V breviáři našel obrázek – fotografii Hradiště – na němž bylo napsáno několik vět s podpisem Matky Vojtěchy. Chlapec byl textem natolik osloven, že objevil své kněžské povolání. Chtěl proto Matku Vojtěchu osobně poznat a rád od ní přijímal povzbuzení.

Matka Vojtěcha se spolusestrami při rekolekcích ve Znojmě-Hradišti

Ale ani tak nebyl ještě okruh jejího rozdávajícího se srdce vyčerpán. Každý mohl u ní najít pomocnou ruku a teplé srdce, dobré slovo i účinnou pomoc. A jakou pomoc!

Jedna z jejích spoluvězeňkyň vzpomíná, jak již na svobodě zakoušela tak velkou hmotnou bídu, že si nevěděla rady. Když už neměla ani na stravu a zoufalství začukalo na její srdce, přišel listonoš a donesl jí 500,- Kčs. A odesílatel? – SM. Vojtěcha Hasmandová. „Vojtíšek,

můj drahý Vojtíšek,“ plakala radostí paní, „jak jen mohla vědět, že mám takovou bídu?“.

A nebyla to vždy jen hmotná pomoc. Jiná paní měla na smrt nemocnou sestru. Protože i ona byla kdysi obyvatelkou pardubické věznice, obrátila se na Matku Vojtěchu, aby jí vylíčila beznadějný stav své rodné sestry. To by nebyla Matka Vojtěcha, aby se při jedné cestě u nemocné nezastavila. Držela v ruce lahvičku s lurdskou vodou a vstoupila tiše do nemocničního pokoje. Našla nemocnou v těžkém stavu. Embolie na několika místech, nemocná v horečce, pod kyslíkem, zaintubovaná hadičkami různých přístrojů, s beznadějnou prognózou. Nemocná Matku Vojtěchu poznala a pokusila se o úsměv. Matka Vojtěcha se k ní sklonila, potřela její čelo lurdskou vodou, položila jí ruku na horké spánky...

„Jiřinko, musíme důvěřovat! Panna Maria Ti může pomoci...“. „Vojtínku, Tvá ruka mi přináší úlevu, buď tu ještě,“ zaprosila nemocná“. Matka Vojtěcha se s ní rozloučila jako s umírající. Na chodbě potěšila sestru nemocné paní a odešla.

Pak přišla večerní vizita. Lékař dal pokyn odstranit bombu s kyslíkem, stav nemocné se zlepšil, embolizační proces se zastavil. Ráno prohlížela vizita se zájmem lahvičku s lurdskou vodou na stolku nemocné, která se rychle zotavila a žila ještě plných sedm let.

Ještě další podobný případ vypráví jedna ze sester. Píše: „Když jsem přišla při duchovních cvičeních k rozmluvě k Matce Vojtěše, ukázala jsem jí také ekzém na rukou, který mne tehdy velice sužoval. Byla jsem delší dobu v neschopnosti, neboť jsem měla dlaň rozpuka-

nou až do živého. Byla jsem objednána na alergologii – ale kvůli exerciciím jsem tam už nemohla jít. Matka mi projevila velkou účast s mým trápením, a když jsme se loučily, udělala mi na obvázané dlani s velikou láskou křížek. Jaké bylo mé překvapení, když jsem ráno sundala obvaz a dlaň byla zahojená, kůže se mi obnovila a já si připadala jako novorozeně. Za několik měsíců se mi zase začal dělat ekzém na ruku.

Vtom přijela Matka Vojtěcha. Protože jsem měla ještě v paměti zkušenost z jarních exercicií, dodala jsem si odvahy a šla jsem ji poprosit, aby mi ruce požehнала. Opět mi

Matka Vojtěcha při jubileu slibů spolusester (Avila, Salvatora a Bělina) v březnu r. 1983

s láskou udělala na ruku křížek – a to byl také konec mého ekzému. Od té doby uplynulo již pět let a já pracuji bez rukavic se všemi chemickými prostředky bez potíží“.

Také jedna mladinká sestřička z Kongregace sv. Vincence děkuje Matce Vojtěše za lásku, se kterou jí pomáhala rozvinout její povolání s celou velkodušností a nezištností, i když v jiném společenství.

Nelze zde citovat všechna svědectví, která dosud docházejí, ale jsou všechna obdivuhodná a vykreslují světeckou osobnost zcela zřetelně.

Její nejbližší spolupracovnice z generální rady píše, že děkují Bohu za milost žít v blízkosti a vzdělávat se celá léta příkladem takové Matky! Dosvědčují také: „Jak byla citlivá k bolesti druhých, tak byla přísná na sebe“.

Bývala vždy u společných cvičení. I když přijela z cest,

Všechny sestry skládají slib poslušnosti zvolené M. Vojtěše po 3. volbě

rovnou z auta spěchala k svátostnému Spasiteli a bylo-li právě nějaké společné cvičení – ať už v kapli nebo společný stůl či rekreace – zcela určitě tam byla, i když měla po dlouhé cestě právo na odpočinek.

Při všech nálehavých pracích pro Kongregaci nebylo takřka možné ji přimět, aby si od některé části oficia vzala dispens nebo se pomodlila sama. Říkala: „Nechci šetřit čas na Pánu Bohu, On mi to vynahradí!“. A všechny práce byly vždycky včas hotovy.

Věřila v Boží pomoc a požehnání za poctivé zachovávání Konstitucí – a nebyla nikdy zklamána. I když dosáh-

la sedmdesátého roku věku, nedopřávala si odpočinek a dávala sestrám věrný příklad sebekázně.

Jedna z jejích nejbližších spolupracovnic říká, že nikdy za život neviděla řeholnici tak věrnou ve všech věcech jako Matku Vojtěchu. O čem byla přesvědčena, že je Bohu milé, to konala věrně a za každou cenu!

Milovala také své nejbližší a snažila se jejich někdy obtížnou službu ulehčit jak mohla. Bylo až dojemné, jak očekávala na návrat členek generální rady, když byly

Matka Vojtěcha při jubileu slibů sestry Bohuslavy

mimo dům a pro nečekané překážky se vracely pozdě domů. Nešla nikdy spát a čekala třeba až do půlnoci a prožívala velkou úzkost, zda se některé po cestě nestalo něco zlého. Jakmile zaslechla na dvoře auto, už jim běžela s radostí vstříc.

Její velkou a těžkou povinností byly také vizitační návštěvy komunit, jak je předepisují Konstituce. Sama si nestěžovala, ale bylo zřejmé, jak ji tyto povinnosti vysilují. Až při těch posledních vizitacích, které již nedokončila, se přiznala, že se cítí vyčerpaná, ale že je chce ještě za každou cenu splnit. Ještě na smrtelném lůžku si připomínala jedinou fialičku, na kterou se jí již nedostalo sil a říkala: „Bude-li mi jen trochu lépe, pojedeme tam...“.

Každá fialička si jistě s láskou přečte poslední vizitační zprávu této milující Matky a bude ji chránit jako vzácný doklad její mateřské péče.

Jeden její oběžník, který charakterizuje její šlechetnou duši a horoucí srdce, končí těmito slovy: „Musíme vyjít z rámce prostřednosti za každou cenu! Gravitace k zemi je snadná, výstup je těžký! Nestačí však mít ideál, je nutné o něj bojovat! Láska se neohlíží na to, co se musí, láska si umí odříci i dovolené. Svatost – to není pouhý průměr. Svatost – to je hrdinství!

Matka Vojtěcha čte schválení z Říma pro své 3. období v úřadu představené

Ve všech nejistotách dneška chovám pevnou a radostnou důvěru v budoucí růst naší Kongregace!“

Z KŘÍŽE DO SVĚTLA

První náznak onemocnění se přihlásil v září 1987 při posledním exercičním kursu úporným kašlem. Některou rozmluvu musela přerušit pro kašel – a tak jí hned ochotné sestřičky dávaly vše, co pomáhá při běžném nachlazení. Tentokrát však tyto prostředky nepomáhaly.

Když poslední exercitantka odjela, přiměly sestry asistentky Matku Vojtěchu, aby se podrobila snímkování na plicním oddělení OÚNZ ve Znojmě. Ještě než přišel výsledek, vypukla nemoc plnou silou.

Matka Vojtěcha na procházce v zahradě ve Znojmě-Hradišti

Z vyprávění jejích nejbližších se dovídáme, že v noci ze 4. na 5. říjen 1987 Matka Vojtěcha asi poprvé v životě vzbudila sestry asistentky, protože se jí udělalo špatně. Snažily se jí poskytnout pomoc jako při běžném one-

mocnění dýchacích cest, neboť rázně zamítla nabídku zavolat pohotovost. Po podání léku říkala: „Hned je mi lépe, když vás mám kolem sebe.“

Jedna z jejich asistentek vypráví:

„Ráno jsme zavolaly lékaře, neboť horečka dostoupila 39 stupňů. MUDr. Trávníček konstatoval zápal plic a naordinoval antibiotika.“

Bylo to v pondělí 5. října, kdy Matka Vojtěcha byla povolána na místní správu VB – oddělení pasu a víz, aby si vyzvedla výjezdní doložku k cestování do Vídně na zasedání Federace SCB.

Bylo nám divné, že orgánům VB velice záleželo na tom, aby se dostavila osobně a že se – je-li nemocná – nabídl pracovník VB, že si dojde za ní na Hradiště sám osobně. Na pozvánce byla poznámka, že má nesrovnalosti v cestovních dokladech. Po návštěvě lékaře jsme tuto možnost zamítly a naši účast na Federaci odvolaly. – Tak začala pro naši drahou Matku Vojtěchu přebolestná cesta na Kalvárii.

V těžkém, horečnatém stavu se Matka Vojtěcha trpělivě podrobila novému snímkování na plicním oddělení, které prokázalo vážný nález ve středním laloku pravé plic s infiltrátem celého horního plicního pole. Poněvadž hlavní ložisko bylo na jizvě po zhojení TBC, zůstala nám naděje, že by se mohlo jednat o nové vzplanutí tuberkulózy. Lékaři nasadili protituberkulózní léky, které vyvolaly velké nechutenství a úpornou kopřivku po celém těle.

Celý měsíc říjen se střídaly naděje a obavy: naděje na možnost léčení TBC a obavy, aby se nejednalo o plicní

nádor. Když se potíže stupňovaly a po žádném léku se nedosáhlo zlepšení, lékař navrhl bronchoskopii. Matka Vojtěcha se jí podrobila statečně, jako by šlo o nějaký zanedbatelný zákrok. Když po skončeném vyšetření vyšla z ordinace, volal si lékař sestru vikářku Inviolatu a Matka Vojtěcha zatím v čekárně řekla sestrám asistentkám: „Bude to rakovina“. Lékař řekl, že stav plic nevypadá dobře, ale výsledek přinese teprve histologie. Bylo to v předvečer svátku svatého Karla Boromejského, dne 3. listopadu 1987.

Po bronchoskopii měla Matka Vojtěcha ležet. – Kdo by po takovém zákroku myslel na práci?! Úplně lačná od rána, bez možnosti jakéhokoliv občerstvení, které po umrtvení dýchacích cest nebylo možné, si Matka Vojtěcha šla lehnout. Odpoledne se z jejího pokoje ozýval čistý klapot psacího stroje. Na naše zděšení odpovídala s obvyklým úsměvem: „Ale, vždyť to nebylo tak zlé ...“

Bylo to však skutečně zlé. Histologie potvrdila neblahé tušení, že jde o zhoubný nádor na plicích – „Capulmonum“. Lékaři stáli před problémem, jak odpovědět na dotazy pacientky ... Matka Vojtěcha předešla rozpačky lékařů a zachovala křesťanský postoj – postoj křesťanského hrdinství. Na sdělení sestry vikářky, kterou zapřísahala, aby jí řekla pravdu, odpověděla: „Tak přece, ano, Pane, ano, беру to, přijímám ...“. Okamžitě nabyla duševní rovnováhu a když přišla dolů do hovorny, kde ji očekával ošetřující lékař MUDr. Havlík, odmítla vyhýbavé vysvětlování slovy: „Pane doktore, Vy to víte, že je to karcinom a já také, tak proč bychom si to neřekli na rovinu!“ A když se lékař chtěl ještě bránit, řekla:

„Pane doktore, nebojte se říkat mi pravdu, vždyť já jsem přece v rukou Božích!“. Lékař nebyl věřící a byl klidem a radostným postojem Matky Vojtěchy přímo šokován.

Tím začal třetí a poslední úsek těžké cesty a jejího zpodobnění se s Ukřižovaným Spasitelem. Vícekrát se ptala: „Jak umírají lidé s rakovinou plic?“. Těžko se mohla dát odpověď na takovou otázku. Matka Vojtěcha byla předána z péče plicního oddělení na onkologii, kde hned po prvním vyšetření bylo zahájeno ozařování kobaltem. Ozařování bylo prováděno ambulantně a byly jsme šťastny, že můžeme mít Matku doma. Tehdy jsme měly ještě jiskřičku naděje, že se nádorové bujení zastaví nebo aspoň zpomalí.

V tu dobu pracovala Matka Vojtěcha intenzívně na kapitulách obnovy, na novoročním obězníku a korespondenci. Všem svým drahým ještě napsala k vánocům. Byla dokonce se sestrami asistentkami na návštěvě v Brně u Otce preláta Ludvíka Horkého ve věci urgencye odpovědi na žádost o povolení přijímání řeholního dorostu. Byla rozhodnuta, že tuto urgenci – adresovanou presidentské kanceláři – po Novém roce sama napíše. Při této příležitosti se zastavila naposled v naší filiálce v Brně na Charbulově ulici.

Úplné nechutenství jí ubíralo sílu, ačkoliv se dojemně snažila sníst alespoň něco málo ze všech jídel.

Během 24 ozáření (od 8. 11. do 9. 12. 1987) si získala sympatie lékařů, sester i pomocného personálu na radio-terapeutickém oddělení. Ke konci ozařování si stěžovala na ischiatickou bolest v pravé noze. Lékař ji vyšetřil a nedal mnoho naděje na zlepšení.

Matka Vojtěcha chodila denně na mši svatou, po snídani dala komunitě požehnání, v poledne přišla ke společnému stolu a nechtěla se poddat slabosti, která doprovázela onemocnění. Mezníkem v tomto kolísavém a zvolna se zhoršujícím stavu byla sobota před první nedělí adventní dne 28. listopadu 1987.

Matka Vojtěcha dva měsíce před smrtí při sledování divadla k jubileu příchodu Kongregace boromejek do Čech

Matka Vojtěcha se účastnila celoodpolední oslavy 150. jubilea Kongregace v Čechách. Sledovala se zájmem program a při ukončení zvolala radostně: „Už se nebojím o Kongregaci, Kongregace bude žít, bude-li mít takového ducha!“ K nesmírné radosti herců i publika se Matka Vojtěcha těšila upřímně ze zdařilého divadla z dějin Kongregace, na kterém se podílelo mládí i stáří

v upřímném úsilí, nadšení a zápalu. V historickém oblečení ožila před jejími zraky minulé i přítomná Kongregace, tak drahá jejímu srdci.

V následujících dnech bylo zřejmé, že nemoc bude mít rychlejší spád, než se předpokládalo. Během čtyř měsíců od propuknutí nemoci nebyla Matka Vojtěcha skoro

Matka Vojtěcha při děkování po divadle k jubileu Kongregace (vlevo v popředí mladá Matka Bohuslava jako P. Pichtl)

nikdy bez teploty. Snažila se přesto plnit své povinnosti. Poněvadž nemohla svolat představenenskou poradu, volala si jednotlivé sestry představené a věnovala se jim s velkou láskou. Velmi jí ležela na srdci poslední vizitace v Moravských Budějovicích, kterou pro nemoc už nestačila vykonat. Častěji se k tomuto tématu vracela.

Štědrý den strávila s komunitou, přečetla Evangelium i oběžník, adorovala po mši svaté Jezulátko. Bylo však

zřejmé, že všechno koná s vypětím svých sil. Na svátek sv. Štěpána blahopřála v refektáři sestře asistentce Fabi-ole k svátku. I když bylo na ní znát, že se přemáhá, přece jsme netušily její pravý stav, jak se projevil o slavnosti Svaté Rodiny – dne 27. prosince 1987. Ráno poprvé prosila sestry asistentky o pomoc při oblékání. Při mši svaté seděla. Otec jí přinesl svaté přijímání do lavice. Došla ještě do refektáře, kde naposled požehnala shromážděné komunitě. Na zpět k lůžku ji dovedly sestry asistentky.

Tehdy ve svém pokoji opřela hlavu o dveře a rozplakala se. Těšily jsme ji, jak jsme uměly. Ona řekla: „A to už nikdy nebudu chodit?“. A hned dodala: „Ano, jak Pán Bůh chce!“.

Nechala se uložit na lůžko – a už jsme od ní neuslyšely nic, než: „Ano, jak Pán Bůh chce!“.

Její zdravotní stav se horšil den ze dne a snad i hodinu za hodinou. Sama si požádala o svátost nemoc-

*Matka Vojtěcha při divadlu k jubileu
Kongregace krátce před svou smrtí*

ných, kterou jí s velkým dojetím udělil její zpovědník Otec Dr. Otto Opálka dne 29. prosince 1987. Matka Vojtěcha byla při plném vědomí a sama odpovídala. Otec Dr. Opálka ji navštívil ještě dvakrát během její nemoci, naposled jí požehnal v neděli 17. ledna 1988. Jeho návštěva jí vždy přinesla patrnou útěchu.

Jednou se stalo, že upadla do tvrdého spánku během mše svaté, která byla vysílána rozhlasem z kaple. Poněvadž večer byla druhá mše svatá, ošetřující sestra ji nebudila. Když se potom později probírala a zjistila, že zaspala mši svatou, dala se do usedavého pláče. Slíbily jsme jí, že ji už nikdy nenecháme zaspát.

U jejího bolestného lůžka se vystřídala také její rodina z Huštěnovic a z Prahy, její rodná sestra SM. Emilie a její neterž SM. Leona. I když jí nebylo dobře a nemohla mluvit, přece všechny s láskou přijala a všichni se jen ztěží mohli odloučit od jejího lůžka. Při poslední návštěvě nabyla poněkud sil a velmi mile povzbudila mladé rodiny svých praneteří.

Dne 7. ledna 1988 ji navštívil jeden známý kněz a celebroidal u jejího lůžka mši svatou. Sledovala ji s plným vědomím a naposled přijala Spasitele pod obojí způsobou. Po mši svaté bylo na její tváři patrné velké vnitřní štěstí.

Na svátek Křtu Páně 10. ledna 1988, na ukončení vánoční doby, jí přinesla sestra sakristiánka z kaple Jezulátko a celá komunita, vycházející z kaple po večerní modlitbě za zpěvu „Chtíc, aby spal“, definovala kolem jejího lůžka. Matka Vojtěcha žehnala Jezulátkem, byla

radostná a šťastná, takže by nikdo nepředpokládal tak těžký stav.

Konečná krize nastala dne 18. ledna 1988 na svátek Matky křesťanské jednoty. Ráno se zdálo, že nemocná nevnímá. Nebyla schopna přijmout svátostného Spasitele. V posledních dnech nemohla nic pít, jen tu a tam kapičku vody a to ještě s rizikem, že se rozkašle. Kašel jí působil muka. Bolesti se stupňovaly. Lékař prohlásil, že jsou metastáze v páteři a v centrálním nervstvu. I ve spánku jí zalomcovala křeč. Nemohla se sama pohnout, zvláště bolestivý byl i nejmenší pohyb hlavy. Zdálo se, že také v krční páteři je zhoubný proces. Pokožka byla bolestivá na sebemenší dotek.

Najednou – mimo očekávání – nabyla Matka Vojtěcha umírajícího vzezření. Když jsme se u ní shromáždily, jasné světlo plného vědomí zazářilo z její tváře, rozpráhla paže ve tvaru kříže (ačkoliv předtím rukama vůbec nepohnula), oči obrátila v sloup a k údivu všech přítomných hlasitě volala: „Ježíši, Maria, miluji Vás, zachraňte duše! Ježíši, Maria, miluji, miluji,... miluji...“. Měla zcela jasný hlas, ačkoliv předtím už nevydala hlásku. Zeptaly jsme se jí, zda chce svaté přijímání. Zvolala: „Rychle, rychle...!“. Po svatém přijímání byla radostná, jako bez příznaků nemoci. Obnovila také svaté sliby. Říkaly jsme s ní: „já sestra Marie ...“ – a když došlo k pauze, nikdo neměl odvahu pronést její jméno, zvolala hlasitě: „Vojtěcha Hasmandová“... Potom jsme zpívaly její oblíbené písně. Mimo jiné také žalm „Laudate Dominum omnes gentes...“ Když komunita odešla, sedly jsme si k ní a ona se dívala s láskou na své asis-

tentky a říkala: „Duchem budu stále s Vámi...“. Potom opět upadla do spánku.

Nebyl to ještě konec, nýbrž začátek nejtěžších chvil.

Dostavilo se postupné ochrnování, třes, ztrnutí šíje. Nemocná nemohla pozřít ani kapku vody. Jen ráno se jí vždy trochu ulevilo a mohla přijmout částčku hostie, a to až do 20. ledna. Bylo patrné, že se modlí. Když jsme se k ní sklonily, abychom zachytily aspoň slůvko, jejím nejčastějším projevem bylo „Ano, ano...“ Ještě když mohla mluvit, ptala se jí sestra ošetrovatelka v noci, zda něco nepotřebuje, když stále vyslovovala: „ano“, odpovíděla, že říká „ano“ Pánu Bohu na všechno, co posílá. Jednou opět nemohla sestra odhadnout, co Matka šeptá a sklonila se k ní. Slyšela zřetelně: „Laudate Dominum“.

Ve středu 20. ledna 1988 ji přijela navštívit sestra představená Joachima z Albrechtic. Matka Vojtěcha ještě poznala svou bývalou asistentku, která zůstala u ní odpoledne i v noci. Ve čtvrtek na svátek svaté Anežky bylo patrné, že poslední chvíle se blíží. Křeče povolily, Matka dýchala rychle, s námahou, ale klidně. Stály jsme kolem jejího lůžka a modlily se. Přišel také Otec Lepka, dal jí naposled absoluci a požehnání na cestu... Umírající Matka se ještě z pod přivřených víček podívala po okolo stojících sestrách, pak zavřela oči navždy. Dva namáhavé výdechy ukončily její utrpení a po tváři se rozlil posvátný klid, který si podmanil i naše zraněná srdce, že jsme byly s to přát jí přechod do Božího jasu a pokoje... Nikdo neplakal, ale doprovázely jsme její duši před

Boží Tvář zpěvem Aleluja – Laudate Dominum ..., který měla tak ráda. Bylo právě 13 hodin dne 21. ledna 1988.

Komunita se rozloučila s Matkou Vojtěchou – vystavenou ve vestibulu – modlitbou svatého růžence. Věděly jsme, že Matka Vojtěcha prožívala jednou v živém snu skutečnost, jak ji Matka Boží přenesla přes poslední překážku do věčnosti. Často to připomínala a prosila Matku Boží o tuto milost. Byly jsme přesvědčeny, že se tak i stalo a chtěly jsme za tuto milost Panně Marii poděkovat. Vezly jsme tedy Matku Vojtěchu v rakvi po chodbě k výtahu za zpěvu fatimské znělky: „Ave, ave, ave Maria...“ V nemocnici zaslechly zpěv a otevřely dveře. Rakev s drahou zesnulou jsme dovezly mezi lůžka nemocných sester, které s pláčem vítaly naposled svou milovanou Matku. Bylo jim to velkou útěchou.

Při zařizování pohřbu jsme našly obálku nadepsanou: „Mé drahé Kongregaci“. Objevily jsme v ní duchovní závěť matky Vojtěchy.

Na Hradišti jsme ji četly v kapli s velkou láskou, vždyť každé boromejské srdce v ní musí vycítit vzácný, pravdivý a protrpěný odkaz mateřského srdce Matky Vojtěchy.

Na závěr citujeme z dopisu Otce Benedikta Holoty, který přinesl Matce v posledních dnech mnoho útěchy:

„Matko Vojtěcho, jsem přesvědčen, že Vaše onemocnění se netýká Vaší osoby, nýbrž Vaší Kongregace, že je to – lidsky řečeno – hrozné. A přece není vyšší blaženosti, než být v náruči Boží lásky...“.

Chceme ukončit tento nástin života naší nejdražší Matky Vojtěchy, a přece cítíme, že její poslání nekončí.

Ani její láska smrti nekončí!

Citujeme na závěr slova svatého Augustina, která jsou i pro naši řeholní rodinu tak pravdivá:

„Tys nám ji dal a byla naším štěstím. Tys povolal ji zpět a daly jsme ji bez reptání, ale se srdcem plným bolesti...”

Znojmo-Hradiště, 28. ledna 1988

Matka Vojtěcha vystavená v kostele před uzavřením rakve

DUCHOVNÍ ZÁVĚŤ MATKY VOJTĚCHY

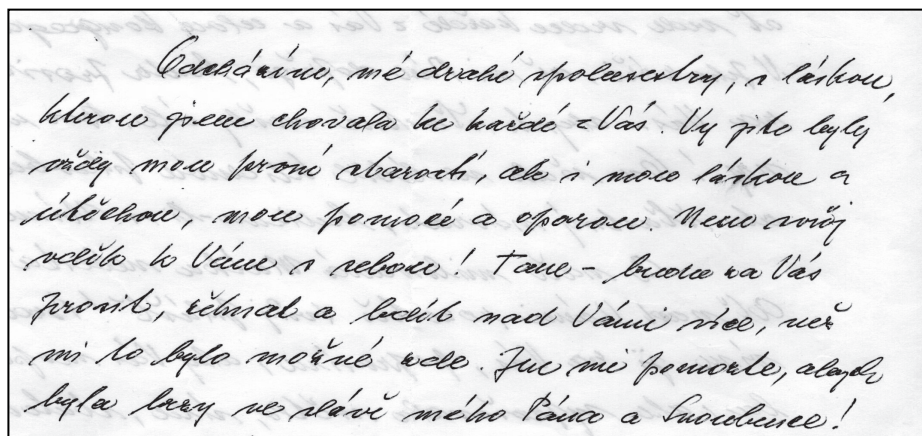
Má drahá Kongregace,

moje milé, drahé, nedražší spolusestry, aspoň těmito řádkami „na rozloučenou“ se vrací má duše k Vám.

Nejprve „Velebí má duše Pána...“ za všechny milosti, nejvíce za milost povolání – a za milosrdenství jeho – neboť věčně je chci opěvovat.

A nyní vzdávám vroucí díky drahé kongregaci:

- že mě přijala mezi své členky, mne třináctileté dítě,
- že po celou dobu mého života snášela mé chyby, nedostatky a viny,
- že mi vždy s láskou dopřávala duchovní i hmotná dobra,
- že mně byla vždy oporou, silou a útěchou.

Odcházím, mé drahé spolusestry, s láskou, kterou jsem chovala ke každé z Vás. Vy jste byly vždy mou první starostí, ale i mou láskou a útěchou, mou pomocí a oporou. Nesu svůj vděk k Vám s sebou! Tam – budu za Vás prosit, žehnat a bdít nad

Z vlastnoručně psané duchovní závěti Matky Vojtěchy

Odcházím, mé drahé spolusestry, s láskou, kterou jsem chovala ke každé z Vás. Vy jste byly vždy mou první starostí, ale i mou láskou a útěchou, mou pomocí a oporou. Nesu svůj vděk k Vám s sebou! Tam – budu za Vás prosit, žehnat a bdít nad

Vámi více, než mi to bylo možné zde. Jen mi pomozte, abych byla brzy ve slávě mého Pána a Snoubence!

Mé drahé spolusestry, ještě se na Vás obracím s prosbou matky, která se loučí a říká naposled svá přání, svůj testament: Milujte se! Obě přikázání lásky ať jsou Vaším zákonem! Milujte Boha, milujte se navzájem, milujte své bližní – nejvíce chudé! Čím větší bídu vidíte, s tím větší láskou a něhou se k ní sklánějte! Milosrdná láska ať vítězí! U největší bídy je místo Boromejek! Hled'te na naše Matky – naše patrony!

Zachovejte, prohlubujte spiritualitu naší Kongregace. Lás-

ka, pokora, prostota a jednoduchost, statečnost a upřímnost, rodinný duch a další krásné ctnosti Boromejek ať zdobí Vaše srdce. Ale především láska! Hluboká, pevná, nezištná! Láska, která jde až ke kořenům lidské bytosti – a proniká všechno. Vždyť láska je Bůh v nás!

Duch Svatý ať denně posílá proudy světla! On ať vede srdce každé z Vás a celou Kongregaci. V Jeho záři, až mi

Matka Vojtěcha s rozdávajím se srdcem

Pán dopřeje, budu prosit za Vás – abyste šťastně došly cíle. Bez úhony! On však neslibil klidnou plavbu, ale šťastný návrat, budeme-li s Ním.

A naše milovaná Matka nebeská! Ať nad Vámi rozestře svůj plášť! Pozdravím ji za Vás, poprosím, aby Vás neopouštěla, ale vyprošovala světlo, sílu, statečnost, moudrost! Řeknu jí, jak ji milujeme! Drahé mé spolusestry, služme Pánu s radostí! A s opravdovostí! Věrně a oddaně! V jakýchkoli podmínkách!

Úsilí o svatost a milosrdná služba – to jsou naše křídla k nebi! K tomu nás vedou naše pravidla. Budeme-li věrné našim Konstitucím, věřte, mé drahé, že Kongregace bude sílit, poroste a zmohutní. Jen naše vlažnost a změkčilost by ji pohřbila.

Drahé mé děti v pláštích-kách a s hlavičkami se závoji bílými nebo černými (krycí název pro kandidátky, novicky a juniorky – pozn. pisatele), Vám zvláště žehnám. Toužím, aby z Vás vyrostly pravé, hrdinné a statečné boromejky! Buďte však pokorné! Tam je základ růstu všech

Nástěnka s odkazem Matky Vojtěchy

ctností. Svět se Vám diví, ale i obdivuje. Nezklamte očekávání nebe i země! Tolik lidí čeká na Vaše milosrdenství, na záchranu, pomoc! Vy jste daly Bohu své „ano“ – splňte je! Vytrvejte v lásce a oběti! Bůh stojí za to! Objímám Vás, žehnám, žehnám!

Celé nebe v čele s Matkou – slavnou Královnou nebes – s našimi ochránci a patrony Kongregace i s anděly strážnými mi pomohou děkovat za milost povolání, za Vás, za Vaši věrnost a lásku.

Odpusťte mi, prosím, čím jsem Vás kdy zarmoutila, zranila či zklamala. Ať paprsky Boží lásky tím více – za mne – oblaží Vaše duše i srdce.

Děkuji Vám všem! Děkuji zvláště členkám generální rady, se kterými se mi tak dobře pracovalo. Světlo Ducha Svatého a přímluva Panny Marie ať je s Vámi!

Děkuji všem sestrám představeným a prosím je, aby vítězily láskou. Ať uchovávají provenství duchovního života, bdí nad věrným zachováváním Konstitucí, šíří spiritualitu a uplatňují v komunitách milosrdnou službu.

Děkuji každé zvláště – drahé spolusestry!

Pán buď s Vámi!

Láska Boží Vás provázej!

Duch Svatý Vás ved' cestou světla a obnovy, abyste nezbloudily!

Objímám Vás, loučím se, prosím o přímluvu a těším se na Vás!

A žehnej Vám všemohoucí a milosrdný Bůh Otec, Syn a Duch Svatý. Amen!

Vaše S.M. Vojtěcha

Vyříd'te mé pozdravy všem domácím duchovním otcům i vedoucím a Vaším spolupracovníkům.

LÁSKA SMRTÍ NEKONČÍ

Dozrál klas. Věčný Hospodář otevřel bránu pro sklizeň života Matky Marie Vojtěchy Hasmandové. Těžké zrno padlo do země.

Pohřeb Božích věrných bývá spíše slavností než nějakou smuteční záležitostí. Hradiště se chystalo na pohřeb Matky Vojtěchy jako na mimořádnou slavnost. Všechny místnosti pro hosty, refektář sester, jídelna exercitantek, posluchárna, nemocnička, vše bylo připraveno pro účastníky pohřbu, kterých přišlo kolem pěti set.

Zakrytá rakev při pohřební mši svaté obklopená koncelebranty

Hlavním celebrantem byl pan prelát Ludvík Horký, ordinář brněnské diecéze. S ním koncelebroval Otec biskup Karel Otčenášek, kapitulní vikář českobudějovické diecéze P. Josef Kavale s dalšími kněžími, kteří kon-

celebrovali a doprovodili Matku Vojtěchu na poslední cestě v počtu sto dvaceti.

Kostelík u sv. Hippolyta byl tak přeplněn, že se kněží ani nemohli dostat k oltáři. Sestry jiných kongregací a smuteční hosté stáli ve vestibulu, vlastní komunita poslouchala mši svatou a pohřební obřady jen z rozhlasu a kněží roznášeli svaté přijímání po chodbě i v prvním poschodí.

Pan prelát Ludvík Horký rozvedl v homilii Evangelium o blahoslavenstvích a řekl, že náš svět potřebuje nej-

Pohřeb – u hrobu kapitulní vikáři Horký a Kavale a P. Mádr

víc svaté křesťany, jak často připomínal Svatý Otec Pavel VI. Řekl také, že se na Matce Vojtěše naplnila Kristova blahoslavenství. „Zasvětila svůj život Kristu, a proto nesla s radostí v duši své povolání a poslání v těž-

ké době. Nesla to vše bez hořkosti, uměla odpouštět a všechno odevzdávat Pánu“.

„V jejím životě byla patrná ona síla blažených, kteří trpí pro Krista a opírají se i o jeho kříž. To vše jsme viděli v životě naší drahé zesnulé Matky Vojtěchy“, řekl pak prelát a dodal: „Napsali jste jí na parte krásná slova. Byla Vám matkou, byla Vám vzorem, světlem, byla Vám učitelkou charismatu. Byla matkou. Rozuměla bolestem svých dětí, uměla za ně spínat ruce, vyprošovat jim jas Božího světla a předcházet je tím velkým vzorem

*Pohřeb – procesí za rakví v čele s generální vikářkou a asistentkami
(zleva sestra Ludmila, Inviolata a Fabiola)*

modlitby, pokory, lásky, odpuštění a pravého charismatu. Ano, byla vám matkou, která rozuměla i v těchto složitých současných dobách vaší duši, vašim bolestem, vašim zkouškám, nejistotě a neklidu. Byla vzorem statečnosti a věrnosti svaté řeholi sv. Karla Boromejského.

Byla vzorem trpělivosti a obětavosti. Několik dnů před vánočními svátky se zastavila u mne v Brně a na konci našeho setkání jsem nadhodil otázku, jak se cítí zdravotně, neboť jsem věděl, že je nemocná. Ona se usmála a říká: ‚Už vím, co mi je a mám to jasné!‘. Tato slova pronesená s úsměvem, který zakrýval fyzickou bolest, byla vyjádřením jistoty a jasnosti zbytku cesty, která ji ještě čekala. Loučila se se slovy: ‚Pamatujte na mne v modlitbě, abych ten kříž unesla...‘.

Dokonala se její křížová cesta. Do rukou Božích ode-

Pohřeb – procesí kněží na hřbitov

vzdala svou duši, kterou od Něho kdysi přijala jako dar. Chceme jí poděkovat za všechna dobrodiní, která prokázala svým životem, svým jednáním nejen své Kongregaci, ale i našim diecézím – brněnské, českobudějovické a jiným, našim spolubratřím, našim bohoslovcům, chce-

me jí děkovat za její oběti, za její modlitby, za její kříž. Aby nám všem byla nejen vzorem, příkladem a učitelkou charismatu, ale také přímluvkyní u Pána. Amen“.

Po výkropu a dlouhém smutečním průvodu zaplnili všichni účastníci pohřbu malý hřbitov sester na Hradišti.

Kněžské ruce spouštěly rakev do hrobu za zpěvu skladby P. Karla Břízy „Buď sbohem, naše Matko milá...“. Déšť květů se snesl na rakev, od níž všichni tak těžko odcházeli.

Ze všech proslovů a kondolencí zaznívá – ať už z naší vlasti nebo od zahraničních přátel – upřímné uznání a ocenění hrdinné křesťanské osobnosti, drahé Matky Vojtěchy a zároveň i obdiv, díky a radost, jaká se prožívá spontánně u hrobu toho, „kdo zvítězil...“.

Z toho všeho bohatství lásky nám přítomným doznívala slova P. Dr. Stanislava Špurka z homilie, kterou pronesl při mši svaté několik hodin po její blažené smrti. Řekl:

„Odešla panna vpravdě moudrá, čekala na Ženicha dlouho, mezi mnoha radostmi a úzkostmi, ale stále udržovala v pořádku svoji lampu a v ní olej víry, upřímné lásky k Bohu a pevné důvěry v Něho. Neochabovala, byla stále připravena vyjít vstříc Ženichovi k svatební hostině s Ním. Zvláštností této panny bylo, že udržovala při bdělosti i velkou skupinu družiček. Také čekaly a čekají na příchod Ženicha. Starala se, jak mohla, aby i ony všechny měla stále dost oleje ve svých lampách, aby i ony mohly hned vykročit, až pro ně přijde. Její odkaz pro nás všechny jsou slova Ženichova: „Buďte bdě-

lí, protože nevíte dne ani hodiny!'. Necítila se asi dobře, ale přece se sotva nadála na Štědrý den – kdy četla v jídelně poselství všem – že za měsíc nebude již mezi námi, ale bude kdesi ‚nad námi‘ a z výše se bude o nás starat a napomínat: ‚Mějte své lampy plné oleje živé, svaté víry, vroucí lásky k Ježíši a nezlomné důvěry v Něho. Buďte podobny naší duchovní Matce Marii, která dlela stále v duchu u svého Božského Syna na zemi, dokud ji nepovznese na trůn slávy!‘.

Hrob Matky Vojtěchy

‚Matko Vojtěcho, bděte nad námi! Ať neusneme nad lampami bez oleje, ale ať se stále chystáme na tu chvíli, kdy anděl strážný zavolá: ‚Ženich je tady, pojdte mu naproti! Amen. Aleluja!‘.

Královská píseň končí láskou, odměnou té, která byla vyvolena za matku...

Láska, tryskající z Boha, v jejím šlechetném srdci nemohla skončit, nekončí a nemůže skončit, protože láska z Boha

je láskou, která nekončí, je láskou, která neumírá...“.

ŽIVOTOPISNÁ DATA MATKY VOJTĚCHY

25.3.1914	Narození v Huštěnovicích, okres Uherské Hradiště
12. 5.1923	První svatě přijímání v Huštěnovicích
31.5.1926	Svaté biřmování v Babicích
6.7.1927 – 31.8.1929	Vstup do kláštera jako čekatelka ve Frýdlantě nad Ostravicí
1.9.1929 – 12.6.1933	Jako čekatelka navštěvuje učitelský ústav u sv. Anny v Praze II., studium ukončuje maturitou.
14.8.1933	Obláčka
14.8.1933 – 15.8.1935	Noviciát - Mateřinec Praha
15.8.1935	První sliby – Mateřinec Praha
1. 9.1934 – 1. 8.1941	Učitelka ve škole v Třeboni
21. 8.1939 – 20. 8. 1941	Mateřinec Praha
19.3.1940	Věčné sliby – Mateřinec Praha
21.8.1941 – 22.4.1942	Učitelka v Třeboni
23.4.1942 – 30.10.1942	Učitelka ve Frýdlantě nad Ostravicí

3.11.1942 – 31.8.1945	Ošetřovatelka v nemocnici ve Slaném
4.9.1945 – 11.2.1949	Ředitelka školy v Brně-Líšni
12.2.1949 – 29.4.1950	Mateřinec Praha, v různých funkcích
30.4.1950 – 10.9.1952	V Neumanneu v Prachaticích
10.9.1952 – 10.5.1960	Vězeňská léta (České Budějovi- ce, Písek), Pardubice
30.5.1960	Propuštěna do Božic
31.5.1960 – 30.9.1969	V Charitním domově ve Vidna- vě
1.10.1969 – 7.7.1970	Představená sester ve Vidnavě
8.7.1970	Zvolena generální představe- nou Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského
20.7.1970 – 21.1.1988	Ve funkci generální představe- né Znojmo-Hradiště
21.1.1988	Úmrtní den
28.1.1988	Pohřeb – hřbitov na Hradišti

VÝŇATKY Z KONDOLENCÍ

Prvním projevem upřímné lásky byl telegram z Nancy, který francouzský generalát odeslal ihned po obdržení smutné zprávy: „Z celého srdce s Vámi sdílíme bolest, modlitbu - naději. Dopis následuje.“ S. M. Yvonne - Nancy.

A dopis skutečně následoval. Vyjímáme z něho:

Vnitřní nádvoří kláštera Znojmo - Hradiště

...jak velice sdílíme Vaši velkou bolest a zármutek všech sester. Také pro nás byla Matka Vojtěcha vzorem a světlem, jako drahá Matka Barbora Bartelemy ztělesňovala i ona naše charisma. Její zářící dobrota si získala srdce sester ve Francii, těch, které ji znaly ze setkání i těch, které ji znaly z doslechu. Vy máte - a také my máme - novou ochránkyni v nebi. Naše

modlitba by Vás chtěla podepřít v jistotě, že Vaše drahá Matka Vojtěcha je neviditelně přítomna každé z Vás...

S. M. Yvonne – Nancy

Z dopisu Mons. Curot (Kyro), domácího duchovního v Nancy:

...dělíme se o Vaši bolest s Vámi celým srdcem. Vždycky jsem obdivoval ducha víry Matky Vojtěchy, její odvahu i její duši zcela darovanou Pánu a její Kongregaci. Je to pro Vaši řeholní rodinu veliká zkouška. Jsem si však jist, že ona bude i nadále z výšin nebes bdít nad svými sestrami na zemi a že se stane takovým Vaším Andělem Strážným...

Jean Curot, kanovník nancyjský

Z dopisu představené nemocnice San Carlo v Římě:

...považujeme za privilegium, že jsme poznaly Vaši Matku Vojtěchu, když cestovala do Francie a když byla hostem v našem domě v Římě. Kdykoliv jsme s ní přišly do styku, pociťovaly jsme Boží přítomnost, z níž ona žila velmi intenzivně. Vzpomínáme na její rovnováhu, usebranost a na její pohled zároveň vnitřní i vnější, na ušlechtilost jejího chování, které vyjadřovalo trvalé spojení s Bohem, zatímco byla blízká všem lidem. Modlíme se za ni a věříme, že už ji můžeme uzývat za ochranu a pomoc. V Bohu, kterému tak věrně sloužila a ho milovala, jistě dostane moc, aby mohla pomáhat celé Federaci a zvláště svému malému stádku v Československu.

S. M. Giovanna – Řím

Z dopisu Matky Paul (čti: Pol) – bývalé představené v Paříži:

...jsem tak dojata a šťastna, že mám slova Matky Vojtěchy a dokonce její fotografii. Musím stále myslet na její dobrotu

a svatost... a teď mne napadá, že bych ji vlastně měla vzývat... v té věci jistě nejsem sama.

S. M. Paul – Remiremont

Z dopisu Matky Vereny z Vídně:

...Odešla sice ze života, ale ne ze svého života. Bude dále žít v srdcích těch, které ji ztratily a které musela zanechat v hluboké bolesti. Buďte jisté, drahé sestry, že Vaše Matka bude doprovázet svou přímluvou a pomocí všechny námahy a starosti Vaší Kongregace.

S. M. Verena – Vídeň

Z dopisu nynější generální představené M. Adeltraud v Trevíru:

...můžeme jen tušit, jakou mezeru způsobila její smrt. Vážnost, které se Matka Vojtěcha těšila, ukazuje, že její život byl příkladný a mnohým udával směr. Doufáme, že nám pošlete podrobné ocenění jejího života, aby i naše setry získaly z něho sílu a naději.

S. M. Adeltraud – Trier

Z dopisu bývalé gen. představené M. Erentrudis v Trevíru:

...s Vámi děkuji Pánu za vzácný Boží dar, kterým jste byly v Matce Vojtěše bohatě obdarovávány po tolik let. Záře jejího jasného světla ukazuje i teď cestu k cíli, kterého drahá Matka Vojtěcha už dosáhla. Byla nám jasným obrazem kontemplujícího milosrdenství, její silou byla jistě radost z Pána a skutečnost, že je svým svěřeným mateřskou sestrou.

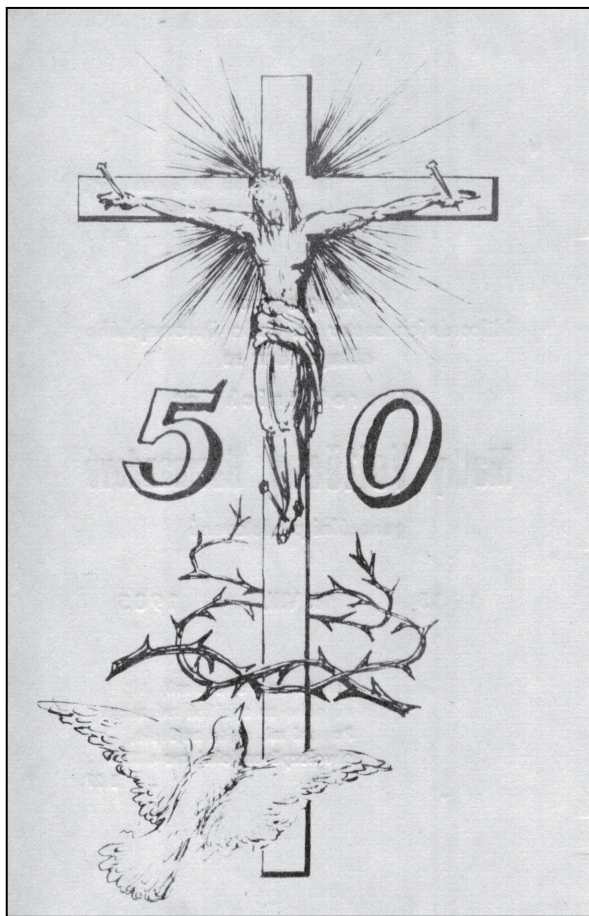
S. M. Erentrudis – Trier

Z dopisu provinční představené S. M. Serafiny z Görlitz:

... umírání Vaší milované Matky zpečetilo její život a vrostlo do jasu Kristovy lásky. Tak se její smrt stala zápalnou a děkovnou obětí lásky. Ona teď vidí v nazírání oblažující pravdu setkání v lásce. Tajemství hluboké Kristovy lásky vyjde na světlo teprve při smrti.

S. M. Serafina – Görlitz

Z dopisu sestry představené M. Hildulfy z berlínské nemocnice:

Obrázek k 50-tiletému výročí řeholní profese Matky Vojtěchy

... Matka Vojtěcha byla otevřená, šlechetná, přívětivá a statečná. Vykonalala hrdinné věci. Jsem ráda a vděčná, že jsem ji směla poznat. U Božího trůnu bude Matka Vojtěcha jistě velkou přímluvkyní...

S. M. Hildulfa – Berlín

Z dopisu sestry představené M. Gonzagy z Potsdamu, NDR:

... Některé z našich sester měly to štěstí poznat Matku Vojtěchu osobně. Byla to vždy pro mne radost dostat od ní pozdrav,

který svou srdečností a hloubkou mne vždy obohatil. Právě jsme si dovolily vzývat ji jako přímlyvkyni...

S. M. Gonzaga – Potsdam

Z dopisu generální představené S. M. Stellamaris z Třebnice:

...tušíme, že Vaše bolest nad skolem Matky Vojtěchy je veliká... Také my bolestně pociťujeme, že její srdce přestalo už bít. Měly jsme totiž to štěstí hostit při našem jubileu Matku Vojtěchu s její radou. Její slova plná Božího Ducha utkvěla v našich srdcích a my vděčně vzpomínáme na chvíle s ní strávené.

S. M. Stellamaris – Polsko generalát: Třebnice

Z dopisu sestry představené S. M. Myriam v Holandsku:

... je to pro Vás velká ztráta a hluboký smutek, že jste tuto dobrou Matku musely odevzdat... viděla jsem ji vždy v duchu jako dobrou řeholnici, z níž vyzařovala láska a milosrdenství a její hluboce zakotvené sjednocení s Pánem...

S. M. Myriam – Holandsko

Z dopisu P. R. Fuchse, duchovního správce generalátu v Trevíru:

...smrt Matky Vojtěchy se mne hluboce dotkla. Pán zavolal z Vašeho středu světici, o tom jsem přesvědčen. Myslím, že to mohu říci na základě její pozice víry a některých rozhovorů: Víím, že je to pro Vás bolestná oběť. Stále na Vás myslím...

P. R. Fuchs – Trier

Z dopisu Mons. Laštovice z Posvátné Kongregace pro řeholníky a sekulární instituty (KŘSI) v Římě:

...za to, aby Matka Vojtěcha po svém utrpení dosáhla plného světla v blaženém vidění Pána, jsem obětoval mši svatou

v bazilice sv. Petra u oltáře našeho svatého Václava. Byla to vzácná sestra, která sloužila svému Mistru věrně a byla zářivým příkladem celého zasvěceného života. Máte v ní velikou přímluvkyni u Božího trůnu.

P. Josef Laštovica – Řím

Z dopisu Otce biskupa Škarvady v Římě:

...Pán Vás potěš. Pár dní před její smrtí jsme na ni vzpomínali ve Vídni se sestrou Bonitou. Připomínám jí Pánu při mši svaté.

Jaroslav biskup Škarvada – Řím

Z dopisu P. rektora Nepomucena Dr. Karla Vrány v Římě:

...budu za ni celebrovat v Nepomucenu, které je svou historií spojeno vždy s Vaší Kongregací. Účastníme se Vaší bolesti, neseme s Vámi v srdci naději, že v ní máme přímluvkyni v nebi...

P. Karel Vrána – Řím

Z dopisu Dr. J. Hrbatého – autora liturgických komentářů v Rakousku:

...milá Matka Vojtěcha mi psala k svátkům tak srdečně a zbožně, že jsem si častěji její řádky schoval natrvalo. Její vděčnost za mé knižní myšlenky chci splácet při mši svaté.

Dr. Josef Hrbata, Oberurgl – Tirol

Z dopisu Otce kardinála Františka Tomáška:

...Věřím, že drahá Matka Vojtěcha přišla na místo věčné radosti. Tam v blízkosti Boží se bude za nás přimlouvat a nám pomáhat. Těšme se na šťastné shledání! Vzpomínejme vděčně!

František kardinál Tomášek

Z dopisu P. Františka Mertha ze Strašína:

...myslím, že životy naší generace patřily smíru a že naše setkání na druhém břehu stejně jako u vzácné sestry Vojtěchy bude jako dech rozkvetlých stromů... pociťoval jsem zvláštní lehkost a jemnost, kdykoli jsem s ní hovořil...

P. František Merth

Z dopisu P. Benedikta Holoty z Pecek:

...jsem Pánu vděčný za každé setkání s Matkou Vojtěchou, ve kterém jsem nalézal její spiritualitu tak mariánsky mateřskou a sesterskou. Neztratily jste jen Vy. Odtrhla se nečekaně od procesí Božího lidu, ve kterém my všichni ještě putujeme, že jsem jí nestačil ani stisknout ruku, poděkovat a blahopřát k pozvání, které jí přišlo od Pána. Nermuťte se příliš. Matka Vojtěcha by s tím nesouhlasila... na setkání myslete...

Z dopisu P. Josefa Hádky z Podlesí:

... zesnulá Matka byla opravdu Matkou boromejských sestřiček. Budete se s ní loučit na tomto světě, abyste ji současně doprovodily radostným hymnem svých modliteb do nového života. Její láska ke Kongregaci opravdu neskončila smrtí, ale zdokonalená Vás bude provázet a bude se přimlouvát, aby vyprosila novou mízu do Vašeho společenství.

P. Josef Hádek

Z dopisu P. Heřmana Rakowského ze Šumperka:

...přijměte mé ujištění o modlitbě a oběti za tuto vzácnou ženu, řeholnici a služebnici našeho Pána. Stále vidím její úsměv, i když vím, že vycházel z nemocného těla, avšak zároveň z duše plné Boha. Její odchod znamená velký přínos pro celou Kongregaci i pro ty, za které se modlila. Věřím, že i mne zahrnula do svých modliteb. Kéž ji Pán brzy oslaví svou slávou...

P. Heřman Rakowski

Z dopisu P. Jana Ev. Víchy z Fulneka:

...věřím, že již žije v jásotu a přímém patření na Ježíše oslaveného a po skvělém triumfu v závěru svého ukřižovaného života je zvláště pro boromejskou rodinu stálou přimluvkyní a ochránkyní. Doufám, že trochu z té hojnosti dostanu také já...

P. Jan Ev. Vícha

Z dopisu P. Ladislava Kubíčka z Frýdlantu v Čechách:

...je rok Mariin. Maria potřebuje oběti pro své vítězství, pro zdar ofensivy k záchraně světa. Kdybych byl u Vás představeným, tak bych zakázal modlit se za ni, ale oslavoval bych ji v nebeském království. A její pohřeb ať je také slavnostní. Vstup do Božího království, do náruče Otcovy – to je krása, sláva a radost!

P. Ladislav Kubíček

Z dopisu S. M. Elišky Pretschnerové z Hoješína:

... při modlitbě za ni cítím zvláštní radost. Modlím se raději k ní. Prosím, až půjdete na hřbitov, udělejte za mne křížek na hrobě Matky Vojtěchy. Musím na Vás stále myslet. Bylo mi mezi Vámi vždy tak dobře.

S. M. Eliška Pretschnerová OSF

Z dopisu M. Františky Nádvorníkové z Nespek:

...i když měla odpovědnou službu, víme, že ji dobře zvládala, a tak si šla pro velkou odměnu. Představuji si ji ve své fantazii, jak vešla zářící a vděčná ke svému Bohu i k ostatním v nebi. Taková zářící a radostná přicházela k nám vždy s tak krásným úsměvem, i když měla třeba těžké starosti. Vám, drahé sestry, jistě Pán Bůh pomůže a Matka Vojtěcha také.

S. Františka Nádvorníková z Nespek od Otce Urbana

Z dopisu Matky Tolentiny Havlišové z Lechovic

...i my budeme pociťovat její ztrátu, neboť její upřímný sesterský vztah k nám byl nám vždy posilou. Utěšujeme se, že její duše bude blízko, blíže než za života. Stále bude ve Vaší blízkosti.

S. M. Tolentina Havlišová

Z dopisu S. M. Aleny Chromčákové z Jablonného v Podještědí:

...každý, kdo ji znal, ji shodně s Vámi ocenil jako Boží dar. Blahopřejeme Vám k této nádherné žni uprostřed „zimy světa“, které ona nikdy nepodlehla. Jistě při svém velkém setkání s bohem – Láskou vděčně a šťastně vydechla: „Pane, nic – než Tebe!“

S. M. Alena Chromčáková OP

Z dopisu S. M. Bohumily Moltašové z Mukařova:

...každý, kdo se s Vaší milovanou Matkou Vojtěchou setkal, byl její osobností hluboce ovlivněn. I já jsem byla šťastná, když jsem se s ní mohla setkat.

S. M. Bohumila Moltašová

Z dopisu S. M. Pavly Křivánkové ze Švýcarska:

...svojí vírou, nadějí a láskou žila ve věčnosti, v Bohu, v Lásce už zde na zemi, a proto byla světlem a vzorem pro Vás, ale i pro mnohé. A nyní smí Beránkovi zpívat novou píseň a přimlouvat se za nás.

S. M. Pavla Křivánková – Ingenhohl (Švýcarsko)

Z dopisu S. M. Bonity Matouškové z Vídně:

...pevně věříme, že je u Ježíše... Máme o jednu přímluvkyni u Pána Boha víc. Důvěřujme v pomoc Boží!

S. M. Bonita Matoušová, Vídeň

Z dopisu S. M. Terezie Kubalové z Chrastavy:

...Pán ji vzal k sobě jako zralý klas! Neodešla, jen nás předešla a tedy zůstane i nadále naší přímluvkyni a bude nám pomáhat.

S. M. Terezie Kubalová

Z dopisu sester dominikánek z Broumova:

...My, kdo jsme ji znaly, víme, jak statečně stoupala po celý život k svému nejvyššímu cíli – Bohu – cestou lásky. Velký úkol, který převzala z rukou Božích, splnila s velkodušností jí vlastní. A Pán nyní splnil její žhavou touhu a převedl ji do svého nevýslovného světla, aby dosáhla plného štěstí patřícím na jeho tvář. Utrhl klas, který byl zralý a plný...

S. M. Anastazie Němcová OP

Z dopisu profesora Karla Dýnky:

...kdykoliv jsem se s ní setkal, odcházel jsem plný křesťanské radosti a naděje. Co řekla, to bylo jasné, světlé, duši povzbuzující a oblažující. Byla i nám vzorem křesťanského a duchovního života a jsme přesvědčeni, že máme všichni velkou přímluvkyni v nebi.

Karel Dýnka, prof. hudby v Uherském Hradišti

Z dopisu Mistra Peňáze:

...Sestra Vojtěcha byla vzácná, dobrá a moudrá žena. Pán ji povolal do věčné blaženosti. Přejeme jí tu milost.

František Peňáz, akad. malíř, Hřivonův Újezd

Z dopisu přítelkyně z Pardubic, která vysídlila do Kanady:

...jsem přesvědčena, že máme v ní ve společenství svatých velkou přímluvkyni u Božího trůnu. Matka Vojtěcha – (náš

milovaný „Vojtíšek“ z Pardubic) – byla světice a jako takovou si ji povždy ponesu v srdci. Věřím, že ona sama-s dovolením nebeského Otce – bude i nadále nad námi bdít.

Eda Ottová, Kanada

Z dopisu ředitelky Okresního ústavu sociálních služeb v Děčíně:

...věřte, že Vaše Matka představená Vojtěcha nebyla vzorem jen vám. I nám je vzorem trpělivosti a vůbec člověka, kterých je opravdu málo. V mém srdci a v mém vědomí zůstane vzorem ženy, která svůj život zasvětila práci ve prospěch lidí, kteří její pomoc přijímali s láskou a vděčností.

J. Dlabalová, řed. OÚSS Děčín

Z dopisu Anny Šimové, obyvatelky Domova důchodců v Prachaticích:

...ona se od mládí zasvětila milosrdné Lásce a po celý život jí věrně sloužila a ve spojení s milosrdnou Láskou svůj život dokonala. Ano, tak umírají světci...

A na závěr z dopisu P. Františka Bendy z Domova důchodců v Kusově:

...Matka Vojtěcha odešla, aby žila, vytrvala, aby kralovala. Jsem rád, že jsem ji poznal. Žijte jejím duchem, její láskou, jejím příkladem!

A my, drahé sestry, děkujeme Pánu, že nám ji dal a nedejme se předstihnout v lásce těmi, do nám napsali. Vždyť její srdce patřilo vždy a na prvním místě její ůmilované řeholní rodině.

Znojmo-Hradiště, 23. dubna 1988

MODLITBY NA PŘÍMLUVU MATKY VOJTĚCHY

MODLITBA V JAKÉKOLIV POTŘEBĚ

Všemohoucí věčný Bože, tvá služebnice Matka Vojtěcha přijala s láskou a opravdovostí tvé volání ke službě a zůstala mu statečně věrná i v těžkostech. S vnitřní svobodou a radostí přinášela oběti pro růst tvého království.

S důvěrou v moudrost církve vedla společenství, které jí bylo svěřené, a laskavě a velkodušně pomáhala všem, kdo se na ni obraceli.

Pane, předkládáme ti své naléhavé prosby (...) a dovoláváme se přímluvy Matky Vojtěchy s důvěrou ve vyslyšení. Prosíme tě o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, který v jednotě s Duchem Svatým s Tebou žije a kraluje na věky věků. Amen.

MODLITBA ZA UZDRAVENÍ

Všemohoucí věčný Bože, bezpečné útočiště trpících, dovoláváme se tvé milosrdné lásky a prosíme, na přímluvu Matky Vojtěchy navrát zdraví nemocné(mu), aby tě opět mohl(a) chválit a tobě sloužit, neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků. Amen.

MODLITBA ZA BLAHOŘEČENÍ

Nejsvětější Božská Trojice, Otče, Synu a Duchu Svatý, tobě se klaníme, tebe chválíme, tobě vzdáváme díky za

všechny dary a milosti, kterými jsi obdařil svou věrnou služebnici Matku Vojtěchu.

Prosíme tě, ukaž na ní moc své lásky a velikost svého milosrdenství tím, že nám dopřeješ její blahořečení. Za to tě s důvěrou pokorně prosíme skrze Krista, našeho Pána. Amen.

*S církevním schválením Biskupství brněnského
č.j. Ep/142/10 ze dne 26. 2. 2010.
Mons. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský*

Zprávy o vyslyšení proseb na přímlovu Matky Vojtěchy zasílejte na adresu:

**Postulace Matky Vojtěchy,
Šporkova 12, 118 00 Praha 1,
postulace@boromejky.cz**

nebo

**Via Concordia,
100 183 Roma
Italia**

BOROMEJKY: TŘI A PŮL STOLETÍ PÉČE O NEMOCNÉ*Založení Kongregace*

Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského (SCB), vznikla po třicetileté válce ve francouzském městě Nancy, kde bylo velmi mnoho chudých, potřebných a opuštěných lidí. Podnět k jejímu založení dal advokát Josef Chauvenel (čti: šovnel), který toužil těmto potřebným pomáhat. Sám se nakazil při dobrovolném ošetřování nemocných morem a ve věku 31 let umírá. Přál si, aby v jeho díle někdo pokračoval, proto ve své závěti věnoval celé své jmění chudým.

Josefův otec splnil jeho přání tím, že 1652 zakládá „Dům milosrdenství“. Pět prvních sester přijímá milosrdnou lásku za své poslání. Pro možnost morové nákazy zůstávají dobrovolně vyloučené z vlastních rodin a vytvářejí novou rodinu, kterou zasvěcují Svaté rodině nazaretské a přijímají název: „Služebnice Svaté rodiny Ježíše, Marie a Josefa“. Vyhledávají chudé a opuštěné nemocné. Socha sv. Karla, milánského arcibiskupa, zdobila průčelí „Domu milosrdenství“. Tento světec se stal sestrám vzorem svou obětavou milosrdnou službou morem postiženým. Lidé je začali nazývat Milosrdnými sestrami sv. Karla. A to byl počátek Kongregace. Do roku 1702 se sestry věnovaly pečovatelské službě. Později se přizpůsobovaly potřebám doby a přejímaly také ošetřování v nemocnicích, věnovaly se i vyučování a výchově mládeže. Ve válečných dobách sestry pečovaly o raněné vojáky v lazaretech.

Kongregace SCB v Praze a Rakousku-Uhersku

Do Čech přišly sestry na žádost pana profesora Aloise Klára. Mateřský dům v Nancy přijal z podnětu kněze Heřmana Dichtla z Českých Budějovic 1834 dvě kandidátky a v roce 1835 další dvě, aby je připravil na řeholní život. V roce 1837 přišly tyto mladé sestry do Klárova slepeckého ústavu v Praze společně se dvěma francouzskými sestrami. Později sestry v Praze Pod Petřínem za pomoci Františka a Helenky Lobkowiczových a mnoha dalších dobrodinců postavily nemocnici a svůj mateřský dům.

Na konci 19. století a v první polovině 20. století sestry působily asi na 120 místech tehdejšího území Rakouska-Uherska a to také v Teplicích. Sloužily převážně v nemocnicích, u starých lidí, sirotků, předškolních a školních dětí a mládeže, u postižených dětí, slepých, hluchoněmých, slabomyslných, v nápravných zařízeních pro mladé lidi a ve věznicích. Podílely se na katechezi, pečovatelské službě po domech, sloužily církvi v seminářích, na nunciatuře a v péči o kněze.

Ve 20. století

Po 2. světové válce došlo k násilnému odsunu 300 sester německé národnosti. V padesátých letech nastala cílená likvidace domů a činnosti sester. Všechny majetek sester byl zestátněn. Představené byly z politických důvodů internovány a vězněny, mladé sestry z nemocnic byly nuceny pracovat v pohraničí v textilních továrnách. Byl zákaz přijímání dorostu.

Matka Vojtěcha Hasmandová se v 70-tých letech rozhodla přijímat dorost tajně.

Během let se Kongregace z Francie postupně rozšiřovala do Německa, Polska a Rakouska. Sestry odtud zakládaly misie v Zambii, Senegal, v Mexiku, v Egyptě, v Izraeli, v Rumunsku a na Sibiři. Všechny větve Kongregace jsou od roku 1970 spojeny do tzv. Federace SCB.

Nově získaná svoboda po listopadu 1989. umožnila sestrám vystoupit z ilegality a veřejně se hlásit k zasvěcenému životu a službě lidem.

Kongregace SCB dnes

V roce 1990 sestry začínají sloužit v pražské Nemocnici Pod Petřínem. A po 40 letech v r. 1993 se opět vrátila do vlastnictví Kongregace. Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze je nestátní neziskové zdravotnické zařízení s právní formou účelové zařízení církve, jehož zřizovatelem je Kongregace. Jedná se o malou nemocnici „rodinného typu“, s kapacitou 210 lůžek, která slouží bez rozdílu pacientům především z Prahy, ale i celé ČR. Řádové sestry se zde snaží spolu s mnoha dalšími civilními spolupracovníky naplňovat milosrdnou službu nemocným.

V roce 1994 vznikl v Praze-Řepích projekt ojedinělý svým složením. Pod jednou střechou řeholního domu je ošetrovatelský ústav, s kapacitou 93 lůžek, poskytující sociální a zdravotní pobyty na lůžkovém oddělení i s denním stacionářem. V jednom křídle domu se nachází Oddělení výkonu trestu pro 64 odsouzených žen.

Většina těchto žen je zaměstnána na různých pracovištích Domova svatého Karla.

V roce 1992 se Kongregaci vrátil do vlastnictví Dům sv. Antonína v Moravských Budějovicích. Zde pečují malá komunita sester spolu s civilními zaměstnanci o 80 seniorů.

Leží nám na srdci starost o vlastní staré a nemocné sestry, žijící v charitním domě v Městě Albrechticích. Péči o ně zajišťují mladší sestry spolu s civilními zaměstnanci.

V komunitě v Ostravě-Pustkovci sestry pracují v Mobilní hospicové jednotce a v pastorační farnosti. Ve Frýdku-Místku je formační dům. V Prachaticích žije komunita sester v rodném domě sv. Jana Nepomuka Neumanna.

Jedna komunita je v Římě v Nepomucenu, kde sestry vytváří svojí službou zázemí v kněžském semináři.

Na počáteční formaci v kandidatuře navazuje dvouletý noviciát završený složením časných slibů: slib milosrdenství, čistoty, chudoby a poslušnosti. Sestra dostává nové jméno a řeholní roucho. V okamžiku poznání, že je život v Kongregaci opravdu jejím životním povoláním od Boha, požádá sestra o složení věčných slibů.

V čem dnes spočívá význam naší služby

Dnes jsou nové projevy chudoby, jež často zasahují bohaté i chudé. Lidé jsou vystaveni zoufalství, ztrátě smyslu života, pokušení drog, opuštěnosti v pokročilém věku nebo v nemoci, upírání práv nebo sociální nespravedlnosti. Zde je odpověď pro nás, že i v budouc-

nosti budou chudí a potřební lidé, kterým má sloužit naše společenství.

V našich Pravidlech se říká, že naše poslání se nemění, protože nikdy a nikde nebudou lidé dokonale šťastní bez útrap a křivd... „mění se jen okolnosti tohoto poslání“.

**Kongregace Milosrdných sester
sv. Karla Boromejského
Šporkova 12,
Praha 1, 118 00
e-mail: vedeni@boromejky.cz
www.boromejky.cz**

Obsah
OBSAH

	strana
Předmluva	1
Životopisný nástin.....	2
Dětství Tonečky Hasmandové.....	4
Čekatelka Romanka	13
Novicka – sestra Marie Vojtěcha	27
Byl jsem nemocen a tys o mne pečovala	36
Líšeňská paní ředitelka.....	40
Neumanneum.....	45
V síti Boží lásky	49
Zamřížované okénko	53
Pardubice	57
Vidnava	66
Do služby Matky	70
Z kříže do světla	99
Duchovní závěť Matky Vojtěchy	111
Láska smrtí nekončí	115
Životopisná data Matky Vojtěchy	121
Výňatky z kondolencí.....	123
Modlitby na přímlovu Matky Vojtěchy.....	134
Boromejky tři a půl století péče o nemocné	136
Obsah	142